БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 119 (1123)
15 ИЮНЬ ЯКШАНБА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИИИН

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1956-1957 йилларда Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРда Мирзачўл ерларини ўзлаштириш соҳасида қилинган ишлар ҳамда Тожикистон ССРда Қайроққум сув омбори қурилишининг муваффақиятли тугалланганлиги Мирзачўл ерларини ва унга туташиб келган Тожикистон ССР Ленинобод областининг ерларини суғориш соҳасидаги ишларни янада кўпроқ ривожлантириш учун зарур шарт-шароитни вужудга келтирди, бу эса мамлакатда янги энг йирик пахтачилик районини вужудга келтириш вазифасини ҳал этишни тезлатиш имконини беради, деб қайд қилдилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР ва Тожикистон ССРда Мирзачўлни суғориш ва ўзлаштириш соҳасидаги ишларни янада кенгайтириш ҳамда жадаллаштириш тўғрисида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1956-1957 йилларда Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРда Мирзачўл ерларини ўзлаштириш соҳасида қилинган ишлар ҳамда Тожикистон ССРда Қайроққум сув омбори қурилишининг муваффақиятли тугалланганлиги Мирзачўл ерларини ва унга туташиб келган Тожикистон ССР Ленинобод областининг ерларини суғориш соҳасидаги ишларни янада кўпроқ ривожлантириш учун зарур шарт-шароитни вужудга келтирди, бу эса мамлакатда янги энг йирик пахтачилик районини вужудга келтириш вазифасини ҳал этишни тезлатиш имконини беради, деб қайд қилдилар.

Аммо практика шуни кўрсатдики, Мирзачўл ерларини, Далварзин ва Самгор даштларини суғориш ва ўзлаштириш соҳасида иш олиб бораётган алоҳида-алоҳида қурилиш ташкилотларининг мавжудлиги бу ишларни тезлатишга ва қурилиш қийматини арзонлатишга ёрдам бермаётир.

Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССРда Мирзачўл ерларини ва Тожикистон ССРдаги янги ерларни кенгайтириш ва ўзлаштириш соҳасидаги ишларни янада кенгайтириш ва жадаллаштириш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети қарор қилдилар:

1. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қозоғистон КП Марказий Комитети ва Қозоғистон ССР Министрлар Совети, Тожикистон КП Марказий Комитети ва Тожикистон ССР Министрлар Совети ҳамда СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг қуйидаги таклифлари қабул қилинсин:

а) 1966 йилга келганда Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРдаги суғориладиган ҳамда ўзлаштирилган ерлар майдонини 380 минг гектаргача кўпайтириш, Далварзин ва Самгор даштларида, Тожикситон ССР Ленинобод областининг Ўратепа ҳамда Шаҳристон районларида 50 минг гектаргача кўпайтириш тўғрисида;

б) Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш Бош бошқармаси базасида Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР ва Тожикистон ССРда мазкур ишларни бажариш учун Мирзачўлдаги қўриқ ерларни суғориш ва ўзлаштириш бўйича ягона республикалараро Бош бошқарма (Главголодностепстрой) тузиш тўғрисида. Бу Бош бошқарма шу республикалар территорияларида бажарилган ишлар учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қозоғистон ССР Министрлар Советига ва Тожикистон ССР Министрлар Советига бўйсунади;

в) Қуйидаги асосий ишларни бажаришни Главголодностепстрой зиммасига юклаш тўғрисида:

Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРда Мирзачўлдаги қўриқ ерларни суғориш ҳамда ўзлаштириш бўйича, шунингдек Далварзин ва Самгор даштларини, Тожикистон ССР Ленинобод областидаги Ўратепа ва Шаҳристон районларидаги ерларни суғориш ҳамда ўзлаштириш бўйича;

Қозоғистон ССРда Сирдарё бўйида Чордарё сув омбори, Тожикистон ССРда Каттасой ва Даганасой сув омборлари, янгидан суғориладиган районларда пахтакор совхоз ва пахта тозалаш заводлари қурилиши бўйича;

Киров номли каналнинг хўжаликаро коллектор шохобчаси ва ўнг шохобчасини реконструкция қилиш бўйича, Ўзбекистон ССРнинг Мирзачўлда суғориладиган мавжуд зонасида йирик массив қўриқ ерларни суғориш ва янги совхозлар ташкил этиш бўйича;

г) Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССРда Мирзачўлдаги шунингдек Тожикистон ССР Ленинобод областидаги суғоришга тайёрланган ерларни ишга тушириш тўғрисида.

Мирзачўлда қурилиш индустрияси корхоналарини вужудга келтириш, юксак даражада механикалаштирилган ва техника жиҳатдан мукаммал суғориш системаларига, обод уй-жой ва маданий-маиший объектларга эга бўлган илғор корхоналар сифатида пахтакор совхозлар қурилишини комплекс асосида уюштириш зарур деб топилсин.

2. Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР ва Тожикистон ССРда Главголодностепстрой томонидан бажариладиган ишларни мувофиқлаштириб олиб бориш ва Главголодностепстройга зарур ёрдам кўрсатиш учун Мирзачўл ерларини суғориш ҳамда ўзлаштириш бўйича республикалараро Кенгаш тузилсин.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қозоғистон ССР Министрлар Советига ва Тожикистон ССР Министрлар Советига Главголодностепстрой билан биргаликда Мирзачўл ерларини суғориш ҳамда ўзлаштириш бўйича республикалараро Кенгаш тўғрисидаги ва Главголодностепстрой ҳақидаги Низомни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш учун бир ой ичида СССР Министрлар Советига тақдим этиш топширилсин.

3. СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги зиммасига қуйидагилар топширилсин:

а) Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССРда Мирзачўл ерларини ва Тожикистон ССРнинг Ленинобод областидаги ерларини суғориш ва қишлоқ хўжалиги учун ўзлаштириш соҳасидаги ишларнинг бажарилишини контроль қилиб туриш;

б) белгиланган тартибда проектларни, сметаларни ва бошқа ҳужжатларни тасдиқлаш;

в) Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қозоғистон ССР Министрлар Совети ва Тожикистон ССР Министрлар Совети билан келишиб, Главголодностепстрой бошлиғини, бош инженерини ва бош бухгалтерини тасдиқлаш;

Юқорида кўрсатилган ерларни суғориш ва ўзлаштириш бўйича Главголодностепстройнинг ҳамма ишлар комплексини бажариши учун ажратиладиган маблағлар, моддий техника таъминоти фондлари ва меҳнат лимитлари СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР ва Тожикистон ССРнинг тегишли лимитлари, фондлари ва ҳужжатлари ҳисобига (шу мақсадда ана шу республикалар томонидан бажариладиган ишларнинг ҳажмларига мувофиқ суратда) белгиланади деб топилсин.

4. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қозоғистон КП Марказий Комитети ва Қозоғистон ССР Министрлар Советига, Тожикистон КП Марказий Комитети ва Тожикистон ССР Министрлар Советига Главголодностепстройнинг шу қарорга мувофиқ кўрсатилган ишлар ҳажмини бажаришини таъминлаш чораларини ишлаб чиқиш ҳамда бир ой ичида тасдиқлаш топширилсин.

5. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қозоғистон ССР Министрлар Советига ва Тожикистон ССР Министрлар Советига Мирзачўл, Далварзин даштларида ва Чордарё сув омбори қурилишидаги ишларни бажарувчи қурилиш ва транспорт ташкилотларини, шунингдек чиқариладиган капитал маблағларни, моддий-техника таъминоти фондларини, меҳнат лимитларини ва шу мақсадлар учун 1958 йилга ажратилган тегишли маблағларни 1958 йил 1 январгача бўлган баланс бўйича Главголодностепстройга топшириш вазифаси юклансин.

6. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қозоғистон ССР Министрлар Советига, Тожикистон ССР Министрлар Советига ва Главголодностепстройга Мирзачўлда объектларни проектлаш ҳамда қуриш вақтида қуйидагиларни кўзда тутиш топширилсин:

а) суғоришда янги техникани қўлланиш (ёмғирлаб суғориш, жадал ишлаб турадиган суғориш қувурлари ва ҳоказо);

б) вертикал ва ёниқ горизонтал дренаж қуриш;

в) каналларни йиғма темир-бетон конструкциялар билан мустаҳкамлашни кенг қўлланиш, каналларда сув ерга сингиб кетмаслиги учун тупроқни зич қилиб мустаҳкамлаш ва бошқа чораларни қўлланиш, токи фильтрацияга қарши кўриладиган ана шу энг самарали чора ва тадбирларнинг амалга оширилиши сувдан тежамли фойдаланишни таъминласин ва суғориш системаларининг фойда келтирадиган коэффициентини ҳозирги 0,45-0,50 ўрнига 0,80-0,85 гача етказиш таъминлансин ва тупроқнинг ботқоқланиши ҳамда шўрхок бўлишига йўл қўйилмасин;

г) сувни тақсимлаш ва ҳисобга олиш ишларини автоматлаштириш;

д) ҳар қандай ортиқча харажатларга йўл қўймай, иншоотлар қурилиши ва уларни ишга туширишни максимал даражада арзонлаштиришни таъминлайдиган энг рационал ва энг тежамли конструкцияларни, иш усулларини қўлланиш.

7. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Қозоғистон КП Марказий Комитети ва Қозоғистон ССР Министрлар Советининг ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Мирзачўлнинг жанубий қисмидаги ерларни Мирзачўлнинг жанубидаги битта каналдан суғориш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

8. СССР Госпланига 1959 йилдан бошлаб, план проектларида Главголодностепстрой учун тегишли капитал маблағларни, материаллар ва ускуналарни, шунингдек ходимларнинг миқдорини ҳамда улар томонидан бажариладиган иш ҳажмига қараб иш ҳақи фондини СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига ажратиб бериш топширилсин.

Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР министрликлари ва бошқармаларига ўзлари томонидан тақсимланадиган машиналар, материал ва ускуналарни Главголодностепстройга биринчи галда ажратиб беришни таъминлаш топширилсин.

9. Мирзачўл ерларини суғориш ва ўзлаштириш соҳасидаги ишларни бажариш мақсадида 1958 йилда Главголодностепстрой учун ажратиладиган капитал маблағ ҳажми 200 миллион сўм миқдорида, шу жумладан қурилиш-монтаж ишлари 150 миллион сўм миқдорида кўпайтирилсин, шунингдек қурилишдаги меҳнат плани кенгайтирилсин.

10. Главголодностепстройга 1958 йил учун қўшимча ускуна ва материаллар ажратиб берилсин.

СССР Госпланининг 1958 йил II кварталида Главголодностепстройга 1958 йил учун ажратилган экскаваторлар, бульдозерлар, скреперлар, автомашиналар ва металл қувурларни етказиб бериш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин. СССР Госплани ҳузуридаги республикалараро материал етказиб бериш Бош бошқармаларига мазкур ускуна ҳамда материалларни етказиб берувчиларни ўн кун ичида белгилаб чиқиш топширилсин.

СССР Госпланига Главголодностепстрой учун ажратилган бир чўмичли 155 экскаватор, 150 скрепер, бульдозер ускуналарининг 20 комплектини, 10 грейдерни қўшимча равишда ишлаб чиқариш тўғрисидаги таклифни, шунингдек Главголодностепстройга 1958 йилда ЭШ-4/40 типидаги 6 экскаваторни қўшимча равишда ажратиш ва тупроқни зичлаштириб мустаҳкамлайдиган машиналар ишлаб чиқариш имконияти тўғрисидаги таклифни ўн кун ичида СССР Министрлар Советига тақдим этиш топширилсин.

11. Транспорт қурилиши министрлигига Главголодностепстрой учун қурилиш бўйича қуйидаги ишларни бажариш топширилсин:

а) 108 километр узунлигидаги Сирдарё—Дусаик—Жиззах темир йўлини қуриш, 1958 йилда Пахтаорол—Еттисой участкасида ва 1959 йилнинг IV кварталида бутун йўл бўйича поездларнинг қатновини таъминлаш;

б) Еттисой станцияси билан Чордарё сув омборигача 60 километр узунлигидаги темир йўл шохобчаларини ишга тушириш ва бу йўлда 1960 йилнинг биринчи ярмида поездлар қатновини бошлаб юбориш;

в) 1958-1959 йилларда Мирзачўл территориясида ўтадиган Тошкент темир йўлини асосий ирригация каналлари кесиб ўтган жойларда кўприклар қуриш.

Ана шу объектлар қурилиши Транспорт қурилиши министрлигининг материаллари билан бажарилади.

Транспорт қурилиши министрлигига Сирдарё—Жиззах ва Еттисой—Чордарё темир йўллари қурилиши соҳасидаги ишларни бажаришга ва бунинг учун тегишли ерларни ажратишга рухсат берилсин.

12. Электростанциялар министрлигига Главголодностепстрой учун ҳар бири 400 кишилик иккита стандарт кўчма посёлка уйларини Свирск энерголис комбинатида тайёрлаб бериш, 1958 йилнинг иккинчи ярмида ҳар бир посёлка учун уйларни етказиб бериш ва 1959 йилнинг I кварталида иккинчи посёлка учун уйларни етказиб бериш топширилсин.

13. Йўллар министрлигига 1958 йилнинг II кварталида эски типдаги ёпиқ икки ўқли ва автосцепкага мослаб қайта қурилмаган 100 вагонни, эски типдаги икки ўқли 50 пассажир вагонни ва кенг изда юрадиган бир паровозни Главголодностепстрой балансига ўтказиш топширилсин.

14. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига 1958 йилда 4-Қуйи-Бўзсув ГЭСидан тортиб Еттисой посёлкасигача 110 киловатт қувватли электр линиялари ва подстанцияларини қуриш ҳамда 1959 йилда Еттисой посёлкасидан тортиб Чордарё сув омборигача 110 киловатт қувватли электр линиялари ва подстанциялари қурилиши ишларини республикадаги қурилиш ташкилотларининг кучлари билан бажаришни таъминлаш топширилсин.

15. СССР Алоқа министрлигига қуйидаги ишларни бажариш топширилсин:

а) 1958 йилда Янгиер—Еттисой—Чордарё участкасида (СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг заказлари бўйича) алоқани уюштириш, шунингдек Янгиер—Еттисой—Чордарё, Жиззах, Бекобод ва Ўратепа шаҳарлари ўртасида телефон-телеграф алоқасини уюштириш ҳамда Мирзачўлда аҳоли яшайдиган пунктларнинг телеграф-телефон алоқаси ҳамда уларни радиолаштириш умумий схемаларини тузиш соҳасида проект-қидириш ишларини бажариш;

б) 1958 йилда ва 1959 йилнинг биринчи ярмида Главголодностепстрой билан бевосита шартнома тузиб, Янгиер—Еттисой—Чордарё участкаларида телефон-телеграф линиясини қуриш ва Янгиер шаҳрининг Жиззах, Бекобод ва Ўратепа пунктлари билан шаҳараро ва телефон алоқаси воситаларини кучайтириш соҳасидаги ишларни бажариш.

16. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Граждан ҳаво флоти Бош бошқармасига 1958 йилда Тошкент—Чордарё ва Янгиер—Чордарё ўртасида ҳаво алоқасини уюштириш вазифаси топширилсин.

17. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига қуйидаги ишларни бажариш топширилсин:

а) Мирзачўлда объектлар қурилишининг проект-смета ҳужжатларини бериш графигини бир ой ичида тасдиқлаш;

б) «Средазгипроводхлопок» проект институтига Мирзачўлда объектлар қурилиши соҳасидаги проект-қидириш ишларини бажарувчи барча проект ташкилотлари билан таъминлаш юзасидан етакчи проект ташкилотининг вазифалари юклансин.

18. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Қозоғистон ССР Министрлар Советига ва Тожикистон ССР Министрлар Советига Мирзачўлда қурилишни комплекс проектлаш ва совхозлар ташкил этиш соҳасидаги ишларни бажаришни тегишли республика қишлоқ хўжалик министрлиги проект ташкилотларидан бирининг зиммасига юклаш топширилсин.

19. СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон КП Марказий Комитетига, Қозоғистон КП Марказий Комитетига ва Тожикистон КП Марказий Комитетига Главголодностепстрой қурилиш ташкилотларини малакали инженер-техник ходимлар билан мустаҳкамлашни таъминлаш топширилсин.

20. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Мирзачўлнинг Тошкент областининг Беговот, Боёвут ва Ховас районларидаги Тожикистон ССР Ленинобод областига туташ бўлган жами 40-50 минг гектар ерини суғориш ва деҳқончилик мақсадларида ўзлаштириш учун Тожикистон ССРга топшириш ҳақидаги таклифи маъқуллансин.

Барча миллатлар ва барча халқлар хотин-қизларининг тинчлик учун курашдаги дўстлиги ва бирдамлиги ўсмоқда

Ўзбекистон пойтахти хотин-қизлари Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгресси делегатлари билан учрашди

Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгрессининг делегатларини хурсандлик ва меҳмондўстлик билан кутиб олдилар. 14 июнда улар билан тантанали учрашиш учун Тошкентдаги шонли меҳнаткаш аёллардан саккиз юзга яқин киши — саноат корхоналари ва муассасаларида ишловчи хотин-қизларнинг вакиллари, фан ва маданият арбоблари Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлислар залига йиғилдилар.

Ҳозир бўлганлар Гаити, Камерун, Мексика, Сенегал, Судан, Тунис ва Чили хотин-қизларининг йиғилишга келган вакилларини гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар. Йиғилиш президиумида меҳмонлар билан бир қаторда Ўзбекистоннинг кўзга кўринган давлат ва жамоат арбоблари бўлган аёллар, республиканинг донгдор хотин-қизлари — олимлар, ишлаб чиқариш новаторлари жой олдилар.

Ўзбекистон пойтахти хотин-қизларининг вакиллари Венада бўлган Конгресс делегатларига республика хотин-қизларининг тинчлик учун ва халқлар ўртасида дўстлик учун, ўз болаларининг бахтли келажаги учун курашаётган бутун дунё хотин-қизлари билан ҳамкорлигининг нишони сифатида катта гулдасталар топширганларида залда гулдурос қарсаклар янграйди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари **Х. Р. Мусахонова** очди.

Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг яқинда ўз ишини тамомлаган IV конгресси, — деди у, — ўзларининг барча кучларини тинчлик учун, тараққиёт учун олиб борилаётган курашда бирлаштираётган хотин-қизларнинг чинакам жаҳон йиғилиши бўлди.

Ҳамма қитъалардаги хотин-қизларнинг, турли миллат ва эътиқоддаги хотин-қизларнинг, турли ижтимоий тоифага мансуб, турли тилда гапирувчи хотин-қизларнинг вакиллари Конгрессда халқаро хотин-қизлар ҳаракатининг энг муҳим проблемаларини муҳокама қилдилар.

Биз бугун IV конгресс делегатлари билан, Гаити, Камерун, Мексика, Сенигал, Судан, Тунис, Чилидан келган дугоналаримиз билан учрашиш учун тўпландик.

Ўрток Мусахонова яна бундай дейди:

— Тошкент шаҳар хотин-қизлари номидан сиз қадрли меҳмонларимизни ва ўз ҳуқуқи, болаларнинг бахти, оналик бахти учун курашаётган ҳамма дугоналаримизни сизлар орқали қизғин табриклашга ҳамда уларга шонли курашларида чин қалбимиздан муваффақият тилашга рухсат этингиз.

Қадрли меҳмонлар, биз ўзбек хотин-қизлари, бутун дунё хотин-қизлари олиб бораётган буюк курашга доимо бирдам эканлигимизга сизни ишонтиришга рухсат этингиз. Биз конгресс ғояларини қувватлабгина қолмасдан, унинг қарорларини ва Манифестда ифодаланган қоидаларни маъқуллабгина қолмасдан тинчлик ва тараққиёт учун, халқлар ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик учун ҳам актив курашмоқдамиз.

Сенигал Хотин-қизлари союзининг раиси **Жанна Туре** хонимга сўз берилади.

— Азиз дўстлар! Қимматли дугоналар, — дейди у, — бизни Тошкентда самимий кутиб олганингиз учун Судан, Камерун, Тунис, Сенигал хотин-қизлари номидан миннатдорчилик билдираман. Биз Совет Иттифоқига келишни кўпдан орзу қилар эдик, бугун бизнинг бу орзумиз рўёбга чиқди.

Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг IV конгресси тинчлик ва дўстлик вазиятида ўтди. Биз хотин-қизларнинг жаҳон конгрессига ҳаммамиз учун қимматли бўлган тинчликни ҳимоя қилиш учун, ҳуқуқларимизни ва болаларимизни хавф-хатарсиз яшаши учун, уларнинг ҳаётини бахтиёр қилиш учун тўпландик.

Конгрессда биз бошқа мамлакатлар халқларининг азоб-уқубат чекаётганликларини билдик, Жазойир, Куба, Камерун хотин-қизлари чекаётган азобларни билдик, ўз болалари тақдири учун хавотир бўлаётган оналарнинг чекаётган азобларини эшитиб билдик. Конгрессда биз мамлакатингиздаги, тинч тараққиёт йўлидан бораётган мамлакатингиздаги хушчақчақ ҳаёт ҳақида эшитиб билдик. Биз хотин-қизлар учун тинчлик керак, барча халқлар учун тинчлик керак.

Бизнинг мамлакатларимиз хотин-қизлари конгрессда сўзлаган нутқларида барча халқлар билан тинч ва дўстона яшашга интилаётганликларини айтдилар. Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси қарорлари билан фахрланамиз. Бу қарорлар бутун дунё хотин-қизларини ядро қуроли синовларини тўхтатиш учун, атом энергиясидан фақат тинч мақсадларда фойдаланиш учун куч ва ғайратларини бирлаштиришга чақирди.

Совет Иттифоқи, хусусан Ўзбекистон эришган катта муваффақиятларни, мамлакатингизда хотин-қизлар нақадар муҳим роль ўйнаётганлигини кўриш билан ўзимизни бахтиёр деб хисоблаймиз. Ҳамма жойда бизни катта хурсандчилик билан кутиб олдилар. Сизлар билан дўстона учрашувларни ҳеч қачон унутмаймиз. Алоқаларимиз бундан буён ҳам мустаҳкамланади деб ишонаман.

Чили Хотин-қизлар союзининг секретари Вальпараисо шаҳарлик **Армида Фигеров** хоним минбарга чиқади.

— Қадрли дугоналар! — дейди у, — Чили хотин-қизлари делегацияси номидан сизларга энг қизғин ва мамлакатим қирғоғи билан туташган океан сингари чуқур салом топшираман.

Баланд тоғлар Чилини Лотин Америкасидаги бошқа мамлакатлардан ажратиб турса ҳам, мамлакатимиз хотин-қизлари ўз талаблари ва ҳуқуқлари учун зўр ғайрат билан кураш олиб бормоқдалар. Улар Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгрессига актив тайёргарлик кўрдилар ва Венага етти вакилларини юбордилар.

Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг IV конгресси чинакам тинчлик конгресси бўлди. Конгрессда совет делегатлари бизни СССРга келинглар ва эришган муваффақиятларимизни ўз кўзингиз билан кўриб ишонинглар, деб таклиф этдилар. Бу таклиф учун совет хотин-қизларидан чексиз миннатдормиз. Бизларга мамлакатингизга, хусусан Ўзбекистонга келиб ажойиб ўзбек хотин-қизлари билан танишиш имконияти берилганлиги учун чексиз миннатдормиз. Биз сизнинг республикангизга келганлигимиз билан бахтиёрмиз. Биз сизларнинг нақадар бахтиёр ва хушчақчақ ҳаёт кечираётганлигингизга ишонч ҳосил қилдик.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Суратда: Тошкент хотин-қизларининг халқаро демократик хотин-қизлар Федерацияси IV конгресси делегатларининг бир группаси билан учрашуви.

Б. Фомичев фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Барча миллатлар ва барча халқлар хотин-қизларининг тинчлик учун курашдаги дўстлиги ва бирдамлиги ўсмоқда

Ўзбекистон пойтахти хотин-қизлари Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгресси делегатлари билан учрашди

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

Биз республикангиз Олий Совети Президиумига бордик, тўқимачилик комбинатини, Тошкентдаги туғруқхоналардан бирини бориб кўрдик. Сизлар ўстирган яшил дарахтлар нақадар гўзал бўлса, сизлар ўстирган гуллар нақадар чиройлик бўлса, сизларнинг ҳаётингиз, абадий баҳорда яшаётган кишиларингиз ҳам шу қадар гўзалдир. Мамлакатингизда биз кўрган ҳамма нарсаларни ватанимизга бориб кишиларга гапириб берамиз. Шунингдек, биз хотин-қизларимизга конгресснинг қандай ўтганлигини ва унинг қарорларини рўй-рост гапириб берамиз.

Мексика хотин-қизларининг вакили **Элвира Труэба** хоним ҳаяжонли нутқ сўзлади.

— Ўз делегациямизнинг ҳамма аъзолари номидан, — деди у, — сизларга ва сизлар орқали бутун ўзбек халқига бизга кўрсатилган самимий меҳмондўстлик учун ташаккур айтаман.

Ҳозир менинг дугонам нутқ сўзлади, у ҳам Америка қитъасининг вакилидир. Мен ҳам Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгресси иши ҳақида, унинг қарорлари ҳақида бир-икки оғиз гапирмоқчиман. Биз конгрессга ўз ҳуқуқларимизни ҳимоя қилишга, болаларимизни ҳимоя қилишга ва энг муҳими, бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиб, ўз сўзимизни айтишга қатъий аҳд қилиб келдик.

Конгресс делегатларининг ҳаммасини Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг раиси Эжини Коттоннинг нутқи жуда руҳлантирди. Унинг нутқи тинчлик учун курашаётган ҳамма хотин-қизларга ибратдир.

Конгресс минбарида турли мамлакатларнинг делегатлари гапирдилар, улар турли тилларда нутқ сўзладилар. Муҳаббат, дўстлик ва тинчлик тили эса ҳамма халқларга тушунарлидир. Шунинг учун ҳам биз бир-биримизни жуда яхши тушундик. Биз ўз мамлакатимизга қайтиб боргач, Венада бўлган конгресс қарорларини амалга ошириш учун барча кучимизни сарфлаймиз. Биз ҳаммамизни бирлаштирадиган ҳаққоний иш учун курашимизни кучайтирамиз. Бу ерда бизга кўрсатган меҳмондўстлигингиз ҳақида гапириб берамиз. Биз ҳозир тўғри йўлдан, бир-биримизнинг мақсадимизни тушуниш ва дўстлик йўлидан бормоқдамиз. Мен шунга аминманки, бутун дунё хотин-қизлари бир-бирларининг қўлларини маҳкам ушласалар, улар урушнинг олдини оладиган кучга айланадилар. Мен сизларни ишонтириб айтаманки, сизлар Мексика хотин-қизлари қалбида абадий яшайсизлар. Бизлар, бутун инсоният сингари тинчлик учун, порлоқ келажак учун курашга қаттиқ аҳд қилганмиз.

Шоира **З. Исроилова** (Зулфия) меҳмонларга қизғин салом сўзлари билан мурожаат қилди.

— Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг Венада бўлган IV конгресси, — дейди у, — барча халқлар вакилларининг ғоят катта йиғинига айланди. Делегатлар кўпмиллионли халқларнинг, хотин-қизларнинг вакиллари эдилар. Бизнинг вакилимиз М. Йўлдошева барча ўзбек хотин-қизлари ва бутун ўзбек халқи номидан делегат бўлиб борди.

Чилидан келган делегат бу ерда сўзлаган нутқида бизнинг кишиларимиз абадий баҳор фаслида яшаётганлигини айтди. Ҳа, мамлакатимизда ҳаёт яхши. Бизнинг кишиларимиз бахтли ҳаёт кечирмоқда, болаларимизга бутун халқ ғамхўрлик қилмоқда. Бу баҳор сизларнинг мамлакатингизда ҳам гуллаб яшнасин.

Мексикалик делегат, Ўзбекистон хотин-қизлари Мексика хотин-қизларининг қалбида абадий яшайди, деди. Мен қадрли меҳмонларимизни ишонтириб айтаманки, Осиё ва Африка, Европа ва Америка хотин-қизлари, жаҳондаги барча мамлакатларнинг хотин-қизлари доимо бизнинг қалбимизда яшайдилар. Биз уларга: «Хуш келибсиз» деймиз. Улар бизнинг мамлакатимизга келиб биз қандай яшаётганлигимизни кўрсинлар, завод ва фабрикаларимизга борсинлар, оиламизни бориб кўрсинлар ва ҳамма кўрганларини ўз ватандошларига гапириб берсинлар.

Яшасин дўстлик!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!

Тошкент тўқимачилик комбинатининг кекса ип йигирувчиси **Е. М. Горшенина** сўз олади.

— Қадрли дўстларимиз, Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгрессининг қатнашчилари, — дейди у, — комбинатимизнинг мингларча хотин-қизлари — ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматчилари номидан тинчликнинг сиз довюрак курашчиларини қизғин табриклайман.

Биз ҳаммамиз Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгрессининг иши тўғрисида матбуотда босилган хабарларни диққат билан ўқиб бордик ва унинг қарорларига бутун қалбимиз билан қўшиламиз. Бутун дунё хотин-қизларини ҳаяжонлантираётган фикр ва туйғулар биз совет хотин-қизларини ҳам ҳаяжонлантирмоқда. Бизларнинг ҳаммамизни бир истак, — яъни тинчликни мустаҳкамлаш, атом қуроли ишлатиладиган урушнинг, яъни инсоният учун энг даҳшатли уруш хавфини йўқотиш истаги бирлаштиради.

Биз болаларимизнинг ўсиб улғайишини, чиниқиб довюрак бўлишини, бутун инсоният учун моддий бойлик яратадиган меҳнаткаш бўлиб етишишини истаймиз. Биз уларнинг мактаб ва институтларда ўқишларини, улар ўз ихтиролари билан бутун дунёни хурсанд қиладиган олим бўлиб етишишларини истаймиз. Шунинг учун ҳам биз ўз овозимизни конгресс қатнашчилари овозига якдил бўлиб қўшамиз.

Коммунистик партия ва Ҳукуматимиз сиёсатини совет хотин-қизлари якдиллик билан қўллаб-қувватлайдилар, чунки бу сиёсат тинчликка эришишга қаратилган. Тинчлик учун курашчилар кўтарилиб бораётган байроқ остига борган сари бутун дунё кишилари кўпроқ тўпланаётганлигини кўриб турибмиз, биз уларни табриклаймиз ва тинчлик учун курашни янада авж олдиришга чақирамиз.

Ўзбекистон пойтахтининг маданият ва фан арбоблари бўлган аёллар номидан Ўрта Осиё давлат университетининг доценти, биология фанлари кандидати **М. Орифхонова** нутқ сўзлади.

— Бутун дунё халқлари, — деди у, — Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгресси ишини зўр эътибор билан кузатиб турдилар. Дунёдаги ҳамма кишиларга, айниқса биз хотин-қизларга болаларимизни тинчлик ва халқлар дўстлиги руҳида тарбиялаш ва таълим беришдаги вазифалар жуда тушунарлидир. Мен она, педагог бўлганимдан тинчликни астойдил истайман, чунки мамлакатимиз халқлари иккинчи жаҳон уруши йилларида бошидан кечирган оғир кунлар ҳали ёдимда.

Революциягача ҳаёти жуда оғир шароитларда ўтган биз ўзбек аёллари учун тинчлик ва халқлар дўстлиги айниқса қадрлидир. Мен ичкари кулфатларини, паранжи-чачванни, ёш қизларнинг сотилганлигини кўрганман. Революциядан илгариги вақтда ўзбек аёллари ҳуқуқсиз эди. Улар орасида саводхонлар деярлик йўқ эди.

Буларнинг ҳаммасига Улуғ Октябрь социалистик революцияси хотима берди ва ўзбек аёлига янги ҳаёт йўлини ёритди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг кундалик ғамхўрлиги туфайли, рус халқининг ниҳоятда дўстона ёрдами туфайли совет Шарқи хотин-қизлари фан ва маданият чўққиларини эгалладилар.

Меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси В. И. Ленин номига қўйилган Ўрта Осиё давлат университетининг аёл олимлари бўлган бизлар Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгресси қарорларига якдиллик билан қўшиламиз ва тинчлик ҳамда бутун дунё халқлари ўртасида дўстлик бўлиши учун бутун кучимизни сарфлашга тайёрмиз.

Тошкент медицина институтининг студенти **Ш. Хўжаева** минбарга чиқади. У меҳмонларга мурожаат қилиб бундай дейди:

— Ўзбекистон қизлари номидан сизларни ва сизлар орқали сиз вакил бўлиб келган мамлакатлардаги барча хотин-қизларни қизғин табриклайман. Биз сизларнинг келганлигингиздан жуда хурсандмиз ва шунга қаттиқ ишонамизки, сизларнинг бизнинг мамлакатимизга келганингиз Ўзбекистон ва сизларнинг мамлакатларингиз хотин-қизлари ўртасидаги дўстона алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса бўлиб қўшилади.

Ўзбекистоннинг озод хотин-қизларига ижод қилиш учун, фан ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида ўз талантларимизни ўстириш учун чексиз майдон ва имконият очиб берилган. Тарихда хотин-қизлар ҳеч вақт Совет мамлакатида бўлганидек жамият ҳаётида шу қадар катта роль ўйнаш, шу қадар катта шарафга эга бўлиш, шу қадар бахтиёр бўлиш ҳақида ҳаёл ҳам қила олмаган эдилар.

Ўзбекистоннинг озод хотин-қизлари учун ҳамма ўқув юртларининг эшиклари очиқ. Республика мактабларида 1 миллион 300 минг бола ўқимоқда. Булардан 575 минг ўқувчи қизлардир. Республика олий ўқув юртларида 77 минг киши илм олмоқда. Буларнинг деярлик 50 проценти қизлардир. Мен ўқиётган Тошкент медицина институтининг бир ўзида қарийб 2300 қиз ўқимоқда.

Азиз дўстлар! Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси Вена конгресси ишини эътибор билан кузатиб бордим. Ўзбекистоннинг ҳамма хотин-қизлари сингари мен бутун дунё хотин-қизлари овозига бутун қалбим билан ўз овозимни қўшаман ва конгресс қабул қилган қарорларни қизғин маъқуллайман.

Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси IV конгресси делегатларининг ҳамда Ўзбекистон пойтахти меҳнаткаш хотин-қизлари вакилларининг нутқлари бирнеча марта гулдурос, давомли қарсаклар билан бўлиниб турди.

Йиғилиш турли мамлакат хотин-қизларининг тинчлик учун курашда бирдамлиги, дўстлиги ва ҳамкорлиги мустаҳкамланиб бораётганлигини кўрсатувчи ёрқин намойишга айланди. (ЎзТАГ).

СУВ—ҒЎЗАНИНГ ҚОН ТОМИРИ

Суғоришни намунали ташкил этиб, барча майдонларда ғўзанинг бир текис ривожланишини таъминлайлик!

„Суғориш ғўза парвариши агротехникаси соҳасидаги энг муҳим тадбирлардан биридир. Кўпгина майдонлардаги ғўзаларни суғориш иши кечиктириб юборилганлиги муносабати билан ҳам ҳозирги пайтда суғориш иши катта аҳамиятга эгадир. Баҳорда ёғингарчилик кўп бўлганлиги туфайли тупроқ ўтириб, зичлашиб қолди. Шунинг учун ҳам культивацияни ва кетмон чопиғини сифатли ўтказиш учун зарур шароит ҳозирлашда экин майдонларини суғориш катта аҳамиятга эга. Ниҳоят, ҳозирги пайтда куннинг исиб кетганлиги муносабати билан ҳам суғориш ишларини кучайтириб юбориш зарур".

(Янгийўлликлар мурожаатидан)

ЧОЛЛАР ҒАЙРАТИ

Суратда: кексалар учун белгиланган нормани ошириб бажараётган отахонлардан Ҳайдар ота **Усмонов** (чапда) ва Шерхўжа ота **Тошхўжаев**лар.

Кечки пайт. Колхоз раиси Исматов идорада активлар билан колхозда ғўза парваришининг қандай бораётганлиги, камчиликларни тугатиш учун нима иш қилиш зарурлиги тўғрисида суҳбатлашиб ўтирарди. Шу пайт эшик очилиб соқоли кўксига тушган, эгнига оқ яхтак кийиб олган 5-6 қария кириб келди.

— Марҳамат, келинглар, — колхоз раиси Исматов қарияларни очиқ чеҳра билан кутиб олди. Уларни ён томондаги қатор скамейкаларга ўтиришга таклиф қилди, — хўш хизмат, отахонлар...

— Бир маслаҳатли иш чиқиб қолди, болам, — деб салмоқ билан гап бошлади Холдор ота Усмонов.

— Холдорвой ҳақ гапни айтди, — шеригининг сўзини қувватлади Қоравой ота, — шундай пайтда қўл қовуштириб юришни эп кўрмадик.

Раис чолларнинг сўзларини завқ билан тинглади. Меҳнатсевар қарияларнинг ташаббуси уни ғоят хурсанд қилиб юборган эди.

— Ҳимматларингизга балли, отахонлар, — деди у, — модомики сизлар бизга ёрдам беришга қарор қилган экансизлар, бунинг учун раҳмат.

Эртаси куниёқ колхоздаги 100 дан ортиқ қариялардан иборат 3 та бригада тузилди. Колхоз правлениеси бу кучдан ўринли фойдаланди. Чоллар бригадасининг аъзолари колхоз идораси яқинидаги 1, 2, 3, 5, 6-бригадаларга ишга юборилиб, бу бригадаларнинг аъзолари узоқдаги Навоий участкасига жўнатилди.

Биз ана шу ажойиб табиатли, қариб қолганига қарамасдан ҳали билагида ёшлик ғайрати жўш уриб турган чолларнинг шу кунлардаги иши билан танишиш мақсадида Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозига бордик. Колхоз раиси Исматов бизни чоллар меҳнат қилаётган Қовунбой Холматов бошлиқ 6-бригадасига бошлади. Бу пайт кун пешиндан оққан бўлиб, чоллар тушки дам олишдан сўнг эндигина ишга киришган эканлар. Эгниларига оқ яхтак кийиб, белига белбоғ боғлаб манглайини танғиб олган нуроний чоллар ғайрат билан ишлашяпти. Ҳар ким қўлидан келган ишни бажараяпти. Баъзи бировларнинг қўлида кетмон, ғўзани чопиқ қилаяпти, баъзи бир чоллар эса ғўзани ўтдан тозаламоқда.

Ёнма-ён туришиб катта картада Холдор Усмонов, Исматулла Абдиллаев, Салмет Алиметов, Абдилла Эшонов сингари қариялар кетмон чопиғи ўтказяптилар. Бригадирнинг айтишига қараганда бу чоллар кунига 0,20-0,25 гектар ердаги ғўзани чопиқдан чиқариб, ҳаммани қойил қолдиршаяпти. Шерхўжа Тошхўжаев, Нодирхон Ҳамидов, Аҳмад Мирзаев, Мирзааҳмад Юсупов, Азамат Улуғхўжаев сингари отахонларимиз ҳам улардан қолишмайди.

Колхоз раиси чоллар тўғрисида фахр билан сўзлар экан, ғўзалари 4-5 қулоқ бўлиб қолган текис картани кўрсатди. Бу картадаги ғўзалар бир неча кун илгари ўт ичида қисилиб ётган экан. Ҳурматли қарияларимиз ғайрат қилишиб 2-3 кун ичида уни ўтдан тозалашибди, чопиқ қилиб сув қуйишга ҳам ёрдамлашибдилар. Шунинг учун ҳам бу ғўзалар гуркираб тез ривожланаяпти.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти чолларнинг ҳориб қолмасликлари учун барча шароитларни яратиб берган. Қариялар эрта билан далага машинада олиб бориб қўйилади. Кечқурун, ишдан сўнг уй-уйларига машинада элтиб қўйилади. Шунингдек чолларга хар куни дам олиш пайтида ош тайёрлаб берилади. Эрталаб, кечқурун иссиқ чой билан таъминлайдилар.

Суратда: қариялар бригадасининг бир группа аъзолари ғўза чопиғида. **В. Салов** фотолари.

Колхоз правлениесининг бу ғамхўрлигига жавобан чоллар ғайрат қилиб ишлашяпти. Бу қарияларнинг фидокорона меҳнати туфайли ҳозирга қадар колхознинг 200 гектардан ортиқ ердаги ғўзалари ўтдан тозаланди, чопиқ қилинди. Чоллар бригадаларининг аъзолари ғўзани суғоришда ҳам колхозчиларга ёрдам бермоқдалар.

Шуниси характерлики, чоллар далага чиқиб ишлай бошлагач, ўзини турли баҳоналар билан касалликка солиб, ишга чиқмай юрган баъзи бир колхозчилар ҳам ғўза парваришида қатнаша бошладилар. Шундай қилиб колхозда иш юришиб кетди. Ҳозир дала ишларида мингдан ортиқ колхозчи қатнашмоқда. Буларнинг кучи билан барча майдондаги ғўзалар бир марта узунасига ва кўндалангига культивациядан чиқарилди. Шу кунларда ғўза иккинчи марта озиқлантирилиб, иккинчи марта культивациядан чиқарилаётир. Суғориш ишлари ҳам қизитиб юборилди. Ғўзанинг иккинчи цикл парваришини шу ой ичида тўла тугаллаш учун кураш қизитилган. Бу курашга чоллар бригадаси аъзолари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Н. РИХСИЕВ.

«МУШТУМ» ЖУРНАЛИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ГАЗЕТАСИНИНГ РЕЙД БРИГАДАСИ ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОНИДА

Отни қамчиламасангиз пойгада яна кейинда қоласизлар

Тўйтепага олиб борадиган йўлдан кетмоқдамиз. Икки томон кенг пахтазор. Яшил квадратларда узунасига ва кўндалангига бориб келиб ғўзани культивация қилаётган универсалчилар, далаларни ўтдан тозалаётган колхозчилар, қаторларга усталик билан сув тараётган миришкор деҳқонларни кўриб бормоқдамиз. Буларнинг ҳаммаси қувонарли.

Яхши ишни кўрганда, ундан нарироққа бориб ёмонига кўзингиз тушса ачинар экансиз. Ўртасарой районидаги «Гулистон», Карл Маркс номли колхозларнинг айрим далаларида сувнинг кўллаб ётганлигини кўрдик. Карл Маркс номли колхознинг катта йўл ёқасида сув тутаётган ёшгина сувчиси билан икки оғиз гаплашдик. У нима дейди денг:

— Бултургига ўхшаган сувга чанқоқ эмасмиз, дарёлар, каналлар сувга лиммо-лим бўлиб оқаяпти, тошиб кетган бўлса бекитамиз қўямиз-да...

Ана масъулиятсизлик, мана бепарволик. Бундан шу колхознинг раиси Саидкарим Абдуллаев бехабар дейсизми? У ҳар куни Тошкентдан колхозга келаётганда шу йўлдан ўтади-ку. Афтидан ўртоқ Абдуллаев ҳам сув кўп бўлгани учун, бамайли хотир юрган бўлса керак.

«Гулистон» колхозининг ерлари бир мунча захкаш. Шундай жойларда сувни жуда усталик билан қўйиш керак. Ваҳоланки эгатларда оқаётган сув ғўзани ювиб кетишгина эмас, ерни кўллатиб ҳаммаёқни ойдин кўл қилиб юборибди. Далани ўтдан тозалаган, ҳашаротни вақтида йўқотган, чопиқ ва культивацияни жойига қўйган билан бирдам бўлса ҳам сувдан бехабар қолиш шунча қилган ишнинг зойи кетиши деҳқонларимизга, кенгашлар, қурултойларда оғиз тўлдириб ваъда берган раҳбарларимизга аниқ ва равшанку?!

Ўртасаройдан ўтиб Ўрта Чирчиқ районига кириб боришимиз билан Ленин номли колхоз далаларига дуч келдик. Бу ерда ҳам сув далага, зовурларга, уватларга тошиб ёш пахтани кўллатмоқда, ҳозиргача қилинган ишни зойи кетказаётир.

Ашур Кусаев раҳбарлик қилаётган Ленин номли колхозда фақат йўл ёқасидаги далалар эмас, бошқа бригадаларнинг ерларида ҳам сувнинг исроф бўлаётганини кўрдик. Бунинг устига Ленин номли колхоз раҳбарлари андижонли мусобақадошларнинг мақтовидан кейин ишни бўшаштириб юборганлар. Ўша вақтда бирмунча яхши ўсиб ривожланаётган ғўзаларни бугунги кунда ўт босиб кетган. Ўртоқ Кусаев ўзининг илгариги одатича, ваъдага зўр бераётир-ку, лекин ғўза парваришининг суръатини кучайтиришга, ишнинг сифатини яхшилашга эътибор қилмаётир. Ҳозирги пайтда отини қамчиламаган — чопиқ, культивацияга, ўғитлаш ва суғоришга зўр бермаган колхозларда куздаги натижа кўнгилдагидек бўлмайди.

БУЛТУР ПЛАН ТЎЛМАГАНДА, БУ ЙИЛ ЯХШИ ИШЛАЙМИЗ, ДЕГАН ЭДИЛАРИНГИЗ-КУ?

Ўтган йили Ўрта Чирчиқ районидаги М. Горький номли колхоз йиллик планни бажаришига сал қолган эди. Шунда колхоз раиси Собиржон Каримжонов, партия ташкилотининг секретари Убайдулла Қўйбоқов ва бошқа раҳбарлар, бригада бошлиқлари: «Майли, бу йилча тўлғизолмадик, 1958 йилда белни маҳкам бойлаб ишлаймиз ва ўпирилишдан албатта чиқамиз» дейишган эди. Мана ҳозир ўша қиш пайтида айтилган гаплар амалга ошириладиган, белни маҳкам боғлаб ишлайдиган қизғин палла.

Шу кунларда колхоз далаларини айлансангиз ўша вақтда айтилган гапларни раҳбарлар ҳам, бригада бошлиқлари ҳам унутиб қўйишибди, дейсиз. Агар берилган ваъда, елкадаги мажбурият унутилмаганида эди, колхознинг 300 гектарга яқин даласини ўт босиб ётармиди, ёки бўлмаса, ғўзалар чанқатиб қўйилармиди. Ахир ўша вақтда айтилган эди-ку, ғўза парваришида колхоздаги 7 ёшдан 70 ёшгача бўлган киши қатнашади деб. Афсуски, ишга яроқли кишиларнинг ярмидан сал кўпроғигина ғўза парваришида қатнашмоқда. Ҳозирги пайтда ғўзани кечасию-кундузи суғориш, ҳар бир томчи сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш катта аҳамиятга эга эканлигини бу колхознинг раҳбарлари билишмайдими, жуда яхши билишади. Нега бўлмаса 106 киши ўрнига атиги 41 киши сув суғоришда ишламоқда. Кўриниб турибдики, бу ерда ғўзага кундуз кунлари сув қўйилар экан-у, аммо кечқурунга бориб қулоқлар бекитиларкан.

— Бу ерларда шоли роса битадиган бўлибди-да?
— Нима деяпсиз, бу далалар Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхозга қарашли пахтазорлар-ку..

Н. Леушин чизган расм.

Шу пайтгача колхоздаги 5 та «универсал» далага чиқарилмаганлигига ишонса бўладими? Ишонса бўлади, чунки МТС директори Георгий Акопян колхозга камдан-кам боради, «тракторларни биз бўйнимиздан соқит қилдик, колхоздагилар нима қилса қилаверсин», дейди. Бу масъулиятни сезмаслик, пахта учун курашни менсимаслик эмасми?!

Максим Горький номли колхоз раҳбарлари бултур план тўлмаганда, бу йил яхши ишлаймиз дейишган эди. Мана ҳозир шу сўзни амалга оширадиган, катта-кичик далага чиқиб белни маҳкам бойлаб ишлайдиган пайт.

ҚУРУҚ ГАП, БАЖАРИЛМАГАН ВАЪДА ЎТДАН ЁМОН

Сталин номли колхоз раиси Азиз Хасанов билан сўзлашсангиз, у гапни шундай бошлайди:

— Бу йил пахтадан ҳар қачонгига қараганда мўл ҳосил етиштирамиз, сўзимиз чин сўз. Ишонаверинг, ваъда бердикми бажармагунча қўймаймиз...

Шу колхоз партия ташкилотининг секретари Юсуп Додабоев ҳам ваъда беришда, мажбурият олишда раисдан қолишмайди. Шу икки ваъдабоз раҳбарлик қилаётган колхоздаги аҳволни кўрганингизда, қуруқ аравани олиб қочишда буларнинг олдига тушадиган киши йўқ экан, дейсиз. Чунки колхознинг жуда кўп ерларида ғўза ҳали ўтдан тозаланмаган. Культивация, чопиқнинг суръати ҳам, сифати ҳам талабга жавоб бермайди. Колхоз партия ташкилоти ҳисобидаги 30 коммунист мўл ҳосил учун курашда ҳал қилувчи участкаларда эмас. Бу ерда ҳам далага чиқмаётганлар сони Максим Горький номли колхоздан кам эмас.

Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг секретари Отабеков, район ижроия комитетининг раиси Ортиқхўжаев ўртоқлар айрим илғор колхозлардаги, юқори ҳосилли бригада ва звенолар даласидаги яхши ғўзаларни кўриб, қўйниларини пуч ёнғоққа тўлғазиб юрмай, ҳозирги пайтда отни қамчилашлари, бу йил ҳам ўтган йиллардагига ўхшаб пойгада ҳаммадан кейинда қолмаслик учун курашишлари, ғўза парваришини кучайтириш ўрнига қуруқ ваъдага зўр бераётган колхоз раисларининг далага олиб чиқиб ҳақиқий аҳволни кўрсатишлари керак.

Қуруқ гап, бажарилмаган ваъда далани босиб ётган бегона ўтдан ҳам ёмонлигини унутмаслик зарур. Азиз Хасанов астойдил ишлаш ўрнига қачонгача қуруқ ваъда бераверади, шуни аниқлаб олиш керак. Ўрта Чирчиқдаги Киров номли совхоз, колхозларнинг раҳбарларини шу райондаги «Ленин йўли» колхозига олиб бориб, у ерда иш қандай ташкил этилганлигини кўрсатиш, ғўза парваришини олиб боришда улардан намуна олиш кераклигини тавсия қилишни ўртоқ Отабековга ҳам, ўртоқ Ортиқхўжаевга ҳам маслаҳат қилардик.

Ўртачирчиқликлар ишни яхшилаш учун барча имкониятларга эгалар. Бунинг учун ғайрат кўрсатиш, масъулиятни сезиш керак, холос.

Акмал ПЎЛАТ,
М. ҚОРИЕВ,
С. МАҲКАМОВ.

Октябрь районидаги Калинин номли колхозда ғўзани суғориш яхши йўлга қўйилган. **Суратда:** колхознинг биринчи бригада сувчиси ўртоқ Абдушокир **Ғаффоров** ғўзага сув қўймоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

Редакцияга келган хатлардан

Хўрандалар ранжимасин

Низомий номли Давлат педагогика институтида қишин-ёзин ҳаёт қайнайди, ҳатто каникул пайтларида ҳам бу ерда одам кўп бўлади. Бироқ студентларга маиший хизматни яхшилаш масаласи институт маъмуриятининг эътиборидан четда қолган.

Институт ошхонаси жуда тор бўлганлигидан студентлар кўп вақтларини навбат кутиш билан ўтказадилар. Бир неча минг студенти бўлган институтда бор-йўғи 50 киши сиғадиган ошхонанинг бўлиши нормал ҳол эмас. Институт ошхонаси учун янги бино қурилиб битказилганига анча бўлган, лекин нечундир кўп вақтдан бери бино эшиги қулфлоглиқ туради. Ошхона директори ўртоқ Березовский уни жиҳозлаш ва тезда ишга тушириш ҳақида мутлақо қайғирмайди.

Навбат кута-кута тор ошхонадан жой олган хўрандалар карам ва макарон шўрвалардан бошқа дурустроқ овқат тополмайдилар. Бошқа овқат тайёрланадиган қозонлар ремонтга муҳтож эмиш.

Ошхонага какао, кофе, кефир сингари маҳсулотлар ҳам келтирилмайди, иссиқ чой бўлмайди. Бак тешилиб қолган эмиш.

Хўрандалар бу камчиликларни институт маъмуриятига, касаба союз маҳаллий комитетига, комсомол ташкилотига бир неча марта маълум қилганлар, текширишлар ўтказилган, актлар тузилган, лекин аҳвол ўзгармаётир. Бунга Фрунзе ошхоналар трестининг раҳбарлари нима дер эканлар?

А. ДАЛАБОЕВ,

Низомий номли Тошкент педагогика институти тарих-филология факультети касаба союз маҳаллий комитетининг раиси.

Дам олувчилар талаби

«Победа» номли ўрмон-парк пойтахт меҳнаткашларининг дам олиш жойларидан биридир. Бу хушманзара жойга кўплаб кишилар келиб турадилар. Улар паркда яхши дам олишни, эстрада концертларини кўришни истайдилар. Дам олувчиларга маданий хизмат кўрсатиш учун паркда ёзги клуб ва бошқа маданий-оқартув объектлари қурилган. Лекин парк дирекцияси бу объектлардан яхши фойдаланмаётир ва дам олувчиларнинг талабларига эътибор бермаётир.

Шу ойнинг дастлабки кунларида паркда Хоразм ашула ва рақс ансамблининг концерти бўлиши ҳақида парк дарвозаси ва деворларида афишалар пайдо бўлди. Тамошабинлар билет олиб, парк клубига йиғилдилар. Лекин тамошабинлар икки кунгача залда ўтириб, тамоша кўрмай, қуруқ қайтиб кетдилар.

Бу каби ҳоллар паркда биринчи марта бўлаётгани йўқ. Бултур ҳам бу хилдаги хунук ҳолларнинг гувоҳи бўлганмиз. Тамошабинларга бундай ҳурматсизлик қилиш ачинарли ҳолдир. Парк директори ўртоқ М. Абдуллаевдан дам олувчиларга маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш ва тамошабинларга артистларнинг концертларини тез-тез уюштириш чоралари кўришини талаб этамиз.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ.

Ишчилар синфининг тарихини ўрганайлик

Шу кунларда мамлакатимизнинг марказий шаҳарлари, завод ва фабрикаларининг тарихини ўрганиш иши кенг кўламда олиб борилаётир.

Фабрика ва заводларнинг тарихини ёзиш масаласини Алексей Максимович Горький 1931 йилдаёқ кўтариб чиққан эди. Ўша йилиёқ партиямизнинг Марказий Комитети бу ташббусни маъқуллади ва 10 октябрда махсус қарор қабул қилиб, унинг тарихий аҳамиятини кўрсатиш билан бирга ишни нимадан, қандай бошлашни, ишчилар синфининг тарихини қандай ўрганишни, қайси масалаларга диққат қилишни аниқлаб берди. Мазкур қарордан сўнг фабрика ва заводлар тарихини ўрганиш ишида оммавий ҳаракат қизиб кетган эди. Бу ишга ишчилар, партия ташкилотлари, ёзувчилар, тарихчилар жалб қилинди. Натижада Иттифоқимизнинг кўзга кўринган йирик корхоналари ҳақида тарихий асарлар, ҳужжатлар тўпламлари, ишчилар ҳаёти, революцион фаолиятлари ҳақида бадиий адабиётлар яратилди.

Афсуски бу яхши иш Улуғ Ватан уруши бошланганидан то партиямизнинг XX съездига қадар бўлган даврда унутилиб юборилди.

XX съезд қарорларидан илҳомланган совет жамоатчилиги ва ижтимоий фан аҳиллари, илмий-текшириш институтлари бу масалага яна эътибор бера бошладилар. Москвада, Ленинградда ва бошқа қатор йирик саноат шаҳарларида маҳаллий партия ташкилотларининг ташаббуси ва раҳбарлигида ёзувчилар, тарихчилар, экономистларнинг актив иштирокида фабрика ва заводларнинг тарихини ўрганиш юзасидан ишлар бошлаб юборилди.

Ўзбекистонда, ўттизинчи йилларда саноатнинг энди ривожланиб келаётганлиги, ишчилар синфининг сон жиҳатидан кам бўлиши, бу ҳаракатнинг биринчи даврида республика жамоатчилигининг диққатини ўзига кам жалб қилган эди.

Эндиликда республикамизнинг қиёфаси тубдан ўзгариб кетди. Тарихий қисқа муддат ичида Ўзбекистон индустрлашган — колхозлашган илғор социалистик республикага айланди.

Республикамизда йирик ишчилар коллективларига эга бўлган Чирчиқ химия, Бекобод металлургия, Тошкент тўқимачилик, Марғилон ипак комбинатлари каби иттифоқ аҳамиятига эга бўлган гигант корхоналар ишлаб турибди.

Агар мустамлака Туркистонида бўлган барча ишчилар сони 18000 бўлган бўлса, ҳозир Ўзбекистонда ишлаб чиқариш корхоналарида ишлаб турган ишчилар сони бир неча юз мингдан ортиқдир. Энди Ўзбекистон ўз ишчилар синфига эга. Вазифа совет замонасида, республикамизда барпо бўлган янги типдаги Ўзбекистон ишчилар синфининг тарихини, унинг турмушини, маданиятини ва азамат завод-фабрикаларнинг тарихларини чуқур, илмий равишда ўрганишдан иборатдир. Энди республикамизда бу вазифанинг уддасидан чиқа оладиган илмий муассасалар, ижодий кучлар ва актив жамоатчилигимиз бор.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих-археология институти ўтган йили тажриба учун республика ишчилар синфини ва айрим завод, фабрикалар тарихини ўрганиш ишини бошлаб юборган эди. Институтнинг илмий ходимлари «Ўзбексельмаш», «Ташсельмаш» заводларида бўлиб, шу заводларнинг тарихи ва улардаги ишчи коллективларининг шаклланиши ҳақида ёзиладиган монографиялари учун материаллар тўпламоқдалар. Институт совет даври бўлимининг бир группа илмий ходимлари эса Ўзбекистондаги ишчилар синфининг шаклланиши ва ўсишини, Октябрь социалистик революциясидан то ҳозирги кунимизга қадар бўлган даврнинг материалларини ўргана бошладилар.

Лекин бу катта вазифани бажаришда ёлғиз бир институт албатта ожизлик қилади. Бошланган иш ўз ҳажми ва мундарижаси билан ғоятда муҳим, мураккаб бўлганлиги учун бу ишга республикадаги кенг жамоатчиликнинг диққатини жалб этиш керак.

Республикамиздаги фабрика-заводлар тарихини ёзишга, ишчилар синфининг ўсиши, турмуши ва маданияти ҳақида монографиялар яратиш ишига дастлаб саноат корхоналарининг партия, комсомол активларини, маъмуриятларини, корхона деворий газета ва кўп тиражли газеталари ходимларини жалб қилиш керак. Бу ишда Ўзбекистон ёзувчилари союзи, ниҳоят Тарих ва археология институти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг партия тарихини ўрганиш институти ва олий мактаблардаги ижтимоий фан кафедралари актив қатнашишлари керак.

Бу муҳим иш коллектив бўлиб олиб борилганда ишчилар синфи ҳақида яхши асарлар яратиш мумкин.

Фабрика ва завод тарихини ёзишга жалб қилинган ишлаб чиқаришдаги кучлар билан илмий ходимлар ишини координаллаштириб боришни, бу ишларга раҳбарлик қилишни партия ташкилотлари ўз зиммаларига олсинлар. Фикримизча, мамлакатимизнинг марказидаги шаҳар партия комитетларидан ўрнак олиб, Тошкент шаҳар партия комитети бу масала юзасидан манфаатдор бўлган ишлаб чиқариш корхона раҳбарларининг ва илмий текшириш институтларининг ташкилий мажлисини чақирсин ва партия комитети ҳузурида бирлашган редакция ташкил қилсин.

Шубҳа йўқки Коммунистик партия раҳбарлигида Ўзбекистон илмий ходимлари, ёзувчилари, саноатдаги ижодий кучлар ҳамкорлигида революцион ишчилар синфининг тарихи ва ҳаёти ҳақида муносиб асар ярата оладилар!

Ф. ОРИПОВ,

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтининг старший илмий ходими.

Радиоузел яхши ишламаётир

Оққўрғон район Алимкент қишлоқ советидаги радиоузел Ворошилов номли, Тельман номли, Сталин номли ва Навоий номли колхозларнинг меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатиши керак.

Бироқ бу радиоузел шу кунларда меҳнаткашларнинг талабларига жавоб берадиган даражада ишламаётир. Масалан, Тельман номли колхознинг бир участкасидаги 50 хонадондаги радиокарнайлар икки ойдан буён гапирмайди. Бу участкадаги радио симлари қаттиқ шамолда узилган эди. Лекин радиоузел ва район алоқа бўлими ходимлари радио симларини тузатиш ҳақида ўйламаётирлар. Ваҳоланки бу ҳақда колхоз меҳнаткашлари бир неча жойга мурожаат қилганлар. Радиоузел бошлиғи ўртоқ В. Хандаков ишни яхшилаш ўрнига, ўз уйида радиоприёмникларни ремонт қилиш билан овора. Район алоқа бўлимининг бошлиғи ўртоқ Розико эса меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини оқибатсиз қолдирмоқда. Шунингдек, райондаги Сталин номли, Ворошилов номли колхозларнинг хонадонларидаги радиокарнайлар ҳам гапирмайди.

Район маданият бўлими бу ишга эътибор бериши, меҳнаткашларнинг маданий дам олишида ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашда муҳим восита бўлган радиодан тўла фойдаланишга имкон яратиб бериши керак.

Н. СОБИРОВ,

Оққўрғон районидаги Тельман номли колхоз аъзоси.

Илтимосимиз қачон бажарилади?

Республикамиз пойтахти Тошкент шаҳрининг қиёфаси кундан-кунга ўзгариб, обод бўлмоқда. Янги уй-жой бинолари, кенг гўзал кўчалар барпо этилмоқда. Буларнинг ҳаммаси кишини беҳад қувонтиради.

Мана, биргина бизнинг кичкина Атиргул номи билан юритиладиган кўчамизни олайлик. Кўчамиз ободонлаштирилди — водопровод ўрнатилди, тротуарлар асфальтланди. Бундан бутун маҳалла аҳолиси мамнун бўлди. Лекин кўчамизга шчетка фабрикаси кўчиб келди-ю, шундан бери кўчада озодаликдан асар ҳам қолмади. Чунки фабрикадан чиқадиган чиқинди кўчага ташланади. Бунинг устига фабрика водопроводидан оқизилиб қўйилган сув доимо кўчага тошиб ётади. Шу сабабли кўчамиздан қишу-ёз лой, балчиқ аримайдиган бўлиб қолди.

Бу ҳақда биз, Каттабоғ маҳалла меҳнаткашлари Октябрь район ижроия комитетига бир неча бор мурожаат қилдик. Район ижроия комитети фабрика дирекциясига кўчани тозалаш юзасидан махсус кўрсатма ҳам берди. Лекин бу кўрсатма ўз ҳолича қолиб, кўчамиз ҳамон тозаланмай ифлос бўлиб ётибди. Биз район ижроия комитетидан ўз кўрсатмасини амалга ошириш чорасини кўришни талаб қиламиз.

Октябрь район, Каттабоғ маҳалласида яшовчи меҳнаткашлардан:
К. Ортиқов, Ғ. Солиҳов, Н. Раҳимова, Ҳакимова, М. Солихова, М. Муҳаммедова, Д. Юсупова.

Дўстлик ва қардошлик вазиятида

БУХАРЕСТ, 13 июнь. (ТАСС). Совет ҳукуматининг Руминия Халқ Республикаси ҳукумати билан келишилган ва Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат комитети томонидан маъқулланган таклифига мувофиқ, совет қўшинларининг Руминия территориясидан олиб чиқиб кетилиши муносабати билан мамлакатда меҳнаткашларнинг, Руминия қуролли кучлари ҳарбий хизматчиларининг Совет Армияси солдатлари ва офицерлари билан учрашувлари ўтказилмоқда.

Браила шаҳрида жамоат ташкилотлари вакилларининг корхона ва муассаса раҳбарларининг, шаҳар меҳнаткашларининг, румин солдатлари ва офицерларининг Совет Армияси жангчилари билан дўстона, қардошлик учрашуви бўлди.

Учрашувда Руминиядаги совет қўшинлари қўмондонлигининг вакиллари сўзладилар.

Руминия Ишчи партияси Браила шаҳар комитетининг биринчи секретари Камбур Истрате Руминия меҳнаткашларининг Совет Иттифоқи шонли халқларига бўлган дўстлиги ва қизғин муҳаббати ҳақида гапириб, румин халқининг совет халқлари билан дўстлигининг томирлари асрлик тарихга эга, деб таъкидлади. Биз, деди у, чинакам мустақиллигимизга ва ҳозирги вақтда вужудга келтирилаётган янги ҳаётимизга Совет Иттифоқининг ёрдамисиз эриша олмаган бўлур эдик. Буни биз ҳеч қачон унутмаймиз.

Руминия Халқ Республикаси қуролли кучларининг солдат ва офицерлари номидан генерал-майор П. Мэлэяну сўзлади.

Республикада совет жангчилари билан хайрлашиш учрашувлари румин-совет дўстлиги ва қардошлиги намойишига айланмоқда.

МЎҒУЛИСТОН ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИДА МЎҒУЛ-СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ БОШЛАНДИ

УЛАН-БАТОР, 13 июнь. (ТАСС). Бугун Мўғулистон Халқ Республикасида Мўғул-Совет дўстлигига бағишланган традицион ойлик бошланди.

Бугун Мўғулистон Халқ Республикаси пойтахти Улан-Баторда совет сиёсий плакати ва рус тасвирий санъат классиклари ҳамда ҳозирги замон совет рассомлари асарлари репродукцияларининг виставкаси очилди. Вернисажда Мўғулистон Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Ю. Цеденбал, Мўғулистон Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Ч. Сурэнжав ва партиянинг ҳамда Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукуматининг бошқа раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Кечқурун давлат музика драма театрида ойликнинг бошланишига бағишланган тантанали мажлис ўтказилди. Мажлисда Мўғулистон-Совет дўстлиги жамияти Марказий кенгашининг раиси Б. Дуйнхоржав нутқ сўзлади. Дуйнхоржав ўз нутқида бу ойлик мўғул ва совет халқлари ўртасида тобора мустаҳкамланаётган дўстлик ва ҳамкорликнинг ёрқин ифодасидир, деб таъкидлади.

Бу йил ойлик Мўғулистондаги халқ революциясининг 37 йиллиги шарафига меҳнат мусобақаси бутун мамлакатда авж олдирилган вазиятда ҳамда Мўғулистон Халқ революцион партияси XIII съездининг Мўғулистонда социализмни муваффақиятли равишда қуришга қаратилган тарихий қарорларини бажариш учун кураш олиб борилаётган шароитда ўтказилмоқда.

Мўғул-Совет дўстлиги ойлиги кунларида «Совет фани ва техникасининг тараққиёти» ҳафталиги, «Москва» ҳафталиги, шунингдек «Совет санъати», «Болаларни тарбиялашда совет оналарининг тажрибаси» ҳафталиклари ўтказилади. Ойлик давомида лекциялар, суҳбатлар, кечалар ўтказилади, махсус радио эшиттиришлар уюштирилади, Мўғулистон Халқ Республикасида ишлаётган совет мутахассислари билан учрашувлар ташкил қилинади.

Эпидемияларга қарши курашда Совет Иттифоқининг Покистонга ёрдами

КАРАЧИ, 13 июнь. (ТАСС). Покистон матбуот ва ахборот департаменти қуйидагиларни билдирди: СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг вакили профессор Б. Н. Пастухов 11 июнь куни Даккада вабо ва чечак эпидемиясига қарши курашмоқ учун Совет ҳукумати томонидан етказиб берилган дори-дармон ва лаборатория ускуналарини Шарқий Покистон ҳукуматига топширди.

Шарқий Покистон соғлиқни сақлаш министри Д. Н. Датта СССР ҳукуматининг совғасини қабул қилаётиб, эпидемияга қарши курашда вилоятга кўрсатган олижаноб ёрдами учун Совет Иттифоқига чуқур миннатдорчилик изҳор қилди.

Коммунистлар Индонезиядаги Сурабая ва Семаранг шаҳарларининг мэрлари қилиб сайланди

ЖАКАРТА, 13 июнь. (ТАСС). Индонезиядаги Сурабая шаҳрининг муниципалитети коммунист Сатрио Састродиржони якдиллик билан шаҳар мэри қилиб сайлади. Миллий, католик ва бошқа сиёсий партиялардан сайланган муниципалитет аъзолари ҳам коммунист учун овоз бердилар.

Семаранг шаҳрининг мэри қилиб ҳам коммунист сайланди.

Албания билан Туркия ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилди

ТИРАНА, 13 июнь. (ТАСС). Матбуотда хабар қилинишича, Албания Халқ Республикаси ҳукумати билан Туркия республикаси ҳукумати ҳар иккала мамлакат ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш ва бирбирларига вакиллар даражасида дипломатик вакиллар юбориш ҳақида келишганлар. Албания билан Туркия ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилиши, деб таъкидланади хабарда, ҳар иккала мамлакатнинг ўзаро манфаатларига ҳамда Балқонда тинчликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

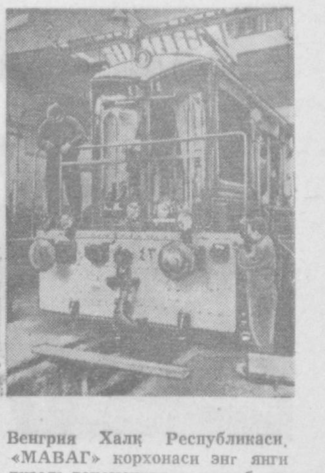

Венгрия Халқ Республикаси «МАВАГ» корхонаси энг янги дизель-локомотивлар ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Бу йил корхона томонидан 400 от кучига эга бўлган гидравлик приводли ва 600 от кучига эга бўлган электр приводли дизель локомотив ишлаб чиқарилади. Суратда: экспорт учун мўлжалланган гидравлик приводли дизель-локомотивни йиғиш.

Венгрия телеграф агентлиги фотоси.

ВЕНГРИЯ МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

БУДАПЕШТ, 13 июнь. (ТАСС). Бу ерда Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг мажлиси бўлди. Бу мажлисда 1958-1960 йилларда Венгрия халқ хўжалигини ривожлантиришнинг уч йиллик плани юзасидан Давлат план бошқармаси томонидан тақдим этилган таклиф муҳокама қилинди ва қабул этилди. Министрлар Совети план проектини Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг навбатдаги сессияси муҳокамасига киритиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Министрлар Совети бошқа бир қанча масалаларни ҳам муҳокама қилди.

ЖАЗОИРДА «ЮМАНИТЕ» ВА «ЛИБЕРАСЬОН» ГАЗЕТАЛАРИ МУСОДАРА ҚИЛИНДИ

ПАРИЖ, 13 июнь. (ТАСС). Бугун Жазоирда «Юманите» ва «Либерасьон» газеталари мусодара қилинди. Бу газеталарни мусодара қилишнинг сабаби маълум эмас.

ЛИВАНДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

БАЙРУТ, 13 июнь. (ТАСС). Ливан матбуотининг хабар қилишича, Ироқ ҳукумати Ливандаги воқеалар муносабати билан Яқин Шарқдаги сиёсий аҳволни ўрганиб чиқиш учун Анқарада ёки Теҳронда Бағдод пакти кенгашининг шошилинч сессияси чақирилишини талаб қилди.

ИСЕНЧИЛАР ҲАДДАН ОШМОҚДА

ПАРИЖ, 13 июнь. (ТАСС). «Монд» газетасининг хабарида айтилишича, Марселда фашистларнинг «ижтимоий нажот комитети» мажлис ўтказган. Бу мажлисда Жазоирдаги «ижтимоий нажот комитетининг» икки вакили ҳам қатнашган. Марсель комитети ўзи тарқатган варақаларда, жумладан, Франция Коммунистик партиясини қонундан ташқари деб эълон қилишни талаб этади.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Алкоголизмнинг зарари ҳақида

Совет халқининг моддий ва маданий фаровонлиги тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқ соғлиғи тўғрисида катта ғамхўрлик қилиб келмоқда. Ана шу ғамхўрлик туфайли бизда касалланиш ва турли касалликлардан ўлиш ҳоллари йил сайин камайиб бормоқда. Бироқ, капитализмнинг энг жирканч сарқитларидан бири алкоголизм (ичкиликбозлик) мамлакатимизда ҳали тамомила тугатилган эмас.

Алкоголизм спиртли ичимликларни систематик равишда истеъмол қилиш натижасида пайдо бўладиган касаллик бўлиб, у фақат одамнинг саломатлигигагина эмас, балки умуман жамият ишига ҳам талайгина зарар келтиради. Ичкиликбозлик оқибатида бир одамнинг севимли оиласидан ажрагани, яқин дўстлари ва бошқа кишиларнинг ҳурмати ва иззатидан маҳрум бўлгани, иккинчи кишининг жамоат ўртасида обрў йўқотиб ишдан ҳайдалгани, илгари софдил ва одобли бўлган учинчи кишининг эса безори бўлгани ва ўғирликдек ифлос йўлга қадам қўйгани ва ана шу каби жирканч йўлда давом этиб, одам ўлдиришдек жиноят қилгани каби фактларни учратиш мумкин. Бундан ташқари ичкиликка берилиб кетиш оқибатида 30-40 ёшга бормасданоқ саломатлиги ёмон ҳолга тушиб қолган бахтсиз кишилар ҳам йўқ эмас.

Машҳур рус ёзувчиси Л. Н. Толстой ичкиликнинг зарарини қуйидагича таърифлаган эди: «Вино кишиларнинг жисмоний саломатлигига зарар етказади, ақлий қобилиятини сусайтиради, фаровон оилани поймол қилади ва ҳаммасидан ҳам хавфлиси кишиларнинг феъл-атворини ва уларнинг наслини бузади».

Алкоголнинг одам организмига зарарли таъсирини икки гуруҳга бўлиш мумкин: 1) бирданига кўп миқдорда спиртли ичимлик ичиш натижасида заҳарланиш, 2) узоқ вақт давомида спиртли ичимликларни тез-тез истеъмол қилиш натижасида пайдо бўладиган касаллик ҳолати — хроник алкоголизм.

Ичимлик ичилгач, унинг таркибидаги спирт кўп ўтмай ошқозон ва ичак деворлари орқали сурилиб қонга ўтади ва қон орқали бутун организмга тарқалади. Спирт аввало одамнинг марказий нерв системасига, айниқса унинг энг нозик қисми — бош мияга таъсир қилади. Олимлар спиртнинг бош мияга қандай таъсир қилишини тажрибада текшириб кўрганлар. Соғлом ақлли кишига 50 дан 120 граммгачаароқ ичирилганда, унда бирор воқеа ёки ҳодисани англаш ва тушунишининг қийинлашгани, бирор масала устида муҳокама юргизиш, анализ қилиш қобилиятининг сусайганлиги аниқланган.

Алкоголь кўп миқдорда истеъмол қилинганда эса бош мия фаолияти кўпроқ бузилади ва турли руҳий касалликларга хос аломатлар пайдо бўлади. Маст бўлган кишининг аввало бирор нарсага диққатни жалб қилиш, ўз ҳаттиҳаракатларини назорат қилиш қобилияти сусаяди, бамаъни, мулоҳазали бўлган кишида андишасизлик, атрофдагиларнинг кулгисига сазовор бўладиган ҳаракатлар содир бўлади. Мастлик бошланишида бош мия фаолияти бир мунча қўзғалган бўлиб, киши серҳаракат, сергап ва кўпинча хушчақчақ бўлади. Бошқа кишиларни писанд қилмаслик, улардан ўзини юқори қўйиш, ҳаммадан ҳам ўзини зўр ва кучли фаҳмлаш ҳам мастликнинг бошланиш давридаги аломатлардандир. Алкоголнинг бош мияга таъсири борган сари кўпайиб, ниҳоят мия марказларининг фаолияти бутунлай бузилади ва маст кишида телбаликка хос аломатлар пайдо бўлади.

Алкоголнинг одамларга турлича таъсир қилиши киши марказий нерв системасининг ҳолатига боғлиқ. Алкоголь кишининг ичкилик ичаётган вақтдаги кайфиятига қараб ҳам турлича таъсир қилади.

Мия фаолияти алкоголь таъсири билан тобора сусайиб боради ва ниҳоят маст киши уйқуга кетади. Маст киши уйқуга кетганда бош миянинг энг чидамли марказлари (юрак, ўпка ва бошқа ички аъзолар фаолиятини тартибга солиб турувчи марказлар) гина ишлаб туради. Алкоголь ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилинганда миянинг қаттиқ зарарланиши, яъни юрак, ўпка ва бошқа узлуксиз ишлаб турадиган аъзолар марказларининг зарарланиши натижасида кишининг ҳалок бўлиши ҳам мумкин.

40 процентли ароқнинг 1,25 литри 60-70 килограмм оғирликдаги кишини ҳалок қилиши тажрибада исбот этилган.

Алкоголь узоқ вақт давомида тез-тез истеъмол қилиш оқибатида организмда чуқур ўзгаришлар юз беради. Маълумки, одам организми турли аъзолардан, аъзолар эса ўз навбатида майда, оддий кўз билан кўриб бўлмайдиган ҳужайралардан ташкил топган. Ҳужайралар таркибидаги оқсил модда жуда нозик бўлиб, у турли заҳарли моддалар таъсирига берилувчан бўлади. Спирт ана шу ҳужайралар таркибидаги оқсил моддаларга зарар қилади, натижада ҳужайраларнинг ҳаётий фаолияти, аввало, улардаги модда алмашинув процесси бузилади. Дастлаб марказий нерв система (бу системани ташкил қилган ҳужайралар жуда нозик бўлади) фаолияти бузилади.

Ичкиликни истеъмол қилиш давом этиши билан бош миянинг зарарланиши тобора зўрайиб боради ва ниҳоят кишида турли руҳий касалликлар пайдо бўлади.

Алкоголикларда баъзан белая горячка номи билан юритиладиган руҳий касаллик учрайди. Белая горячка, аксари кечаси тўсатдан бошланиб, касалнинг онги турли-туман, баъзан қўрқинчли ва баъзан қувноқ хаёллар билан банд бўлади, унинг башарасидан биронта нарсадан қўрқаётгани ёки хурсанд бўлаётгани билиниб туради. Белая горячка 2-4 кун давом этиб, сўнгра киши чуқур уйқуга кетади. Баъзан белая горячка вақтида юрак фаолияти жуда сусайиб, бемор ҳалок ҳам бўлиши мумкин. Халқ ичида белая горячканинг алкоголга боғлиқ эканини билмайдилар ва уни руҳий касаллик деб ҳисоблайдилар.

Хроник алкоголизм оқибатида баъзан корсаков психози деб аталадиган руҳий касаллик вужудга келиб, бунда беморнинг хотираси йўқолади. Бемор, ҳатто, бўлган воқеаларни, қилган ишини, еган овқатини, гапирган гапини ва бошқаларни шу ондаёқ эсдан чиқаради. Бундай кишининг ақли камайиб, умуман ишлаш қобилияти сусайиб кетади. Бу касаллик вақт ўтиши билан кучайиб боради ва ниҳоят кишининг чиндан жинниланишига ва ҳалок бўлишига сабаб бўлади.

Хроник алкоголизмга йўлиққан кишиларда вақти-вақти билан ичкиликка ружу қилиш ҳоллари қайтарилиб туради. Бунда у бошқа барча нарсани унутади ва сурункасига ича беради. Ичкилик сотиб олишга пули бўлмаган тақдирда, кийим-кечакни сотиш, тиламчилик қилиш ва ҳатто ўғирлик қилишдан ҳам тоймайди. Бир неча кун босим ичиш давридан сўнг, ичкиликка нисбатан нафрат туйғуси пайдо бўлади ва киши ичишдан тўхтайди. Бироқ, маълум вақт ўтгач, яна ичкиликка ружу қилиш даври бошланиб, у яна сурункасига, бетўхтов ича бошлайди. Ҳадеб, сурункасига ича бериш киши организмини шубҳасиз ишдан чиқаради.

Ичкилик таркибидаги спирт моддаси марказий нерв системасигагина эмас, балки бутун ички аъзоларга, шу жумладан ҳаёт учун муҳим бўлган юрак, қон томирлари, жигар, буйрак ва бошқаларга ҳам талайгина зарар етказади. Кекса кишиларда учрайдиган юрак ва қон томирларининг склерози (қон томирлари девори эластик хусусиятининг йўқолиши) алкоголикларда кўпроқ учрайди ва эртароқ бошланади. Маълумки, склероз касаллиги қарилик аломатидир. Демак, ҳаётида кўп алкоголь истеъмол қилган киши эртароқ қарийди, демак унинг умри қисқароқ бўлади. Алкоголни кўп истеъмол қилиш натижасида жигар ҳужайраларининг емирилиши ва кишида истисқо касаллигининг бошланиши ҳам мумкин. Истисқо эса тузалмас, кишини ўлимга маҳкум қиладиган касалликдир.

Алкоголни кўп истеъмол қиладиган одам организмининг турли касалликларга қарши курашиш қуввати жуда нам бўлади. Шу сабабли турли юқумли касалликлар алкоголикларни, бошқа кишиларга қараганда кўпроқ ҳалок қилади.

Алкоголь жамият ишига ҳам талайгина зарар етказади. Алкоголизм аввало меҳнат унумини камайтириб юборади. Ичкилик ичган кишининг касал бўлиб ишга кечикиши ёки бутунлай ишга чиқмаслиги кўп учраб турадиган ҳолдир. Бундан ташқари спиртли ичимлик ичиш киши қувватини сезиларли даражада камайтиради. Бир олим махсус текшириш ўтказиб, 80-100 грамм ароқ истеъмол қилинганда кишининг қуввати ўрта ҳисоб билан 16-17 процент камайишини аниқлаган. Ичкилик ичилганда қувват кўпаяди, деган нотўғри гап сафсатадан бошқа нарса эмас.

Алкоголь, айниқса ақлий меҳнат билан шуғулланувчи кишиларнинг иш унумини камайтириб юборади.

Спиртли ичимликлар одамларга қадим замонлардан бери маълум. Қадим замонларда асосан вино (шароб) истеъмол қилинган, винодан сўнг пиво пайдо бўлган. Бундан 600 йил илгари кишилар ароқни топдилар ва уни ичимлик сифатида истеъмол қила бошладилар. Ароқдан сўнг спиртли ичимликларнинг бошқа хилларини ишлаб чиқара бошладилар. Бу ичимликларнинг ҳаммаси таркибида спирт бўлганлиги туфайли, уларнинг ҳаммаси ҳам организмга зарарлидир.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан алкоголизмга қарши кўрилган қатор чоралар натижасида бизда алкоголь истеъмол қилувчиларнинг сони йилдан-йилга камайиб бормоқда. Ҳозир СССРда ер юзидаги ҳамма мамлакатларга қараганда спиртли ичимликлар кам истеъмол қилинади. Совет Иттифоқида алкоголизмнинг негизлари батамом тугатилган.

Ўтмишнинг жирканч сарқити алкоголизмга йўлиқмаслик учун ва бу офатдан қутилмоқ учун нима қилмоқ керак?

Аввало шуни таъкидлаш керакки, киши организми ичкиликка секин-аста ўрганиб қолади. Аксари киши овқатдан олдин озгина-озгина ичишга одатланади ва буни зарарсиз деб ўйлайди. Маълум вақтдан сўнг организм спиртга ўргангач, ичкиликсиз овқатланиш қийин бўлиб қолади. Шундай қилиб «зарарсиз» деб ўйланиб, овқатдан олдин истеъмол қилинадиган оз миқдорли ичимлик тез-тез қайтарилиб турганлиги сабабли, кишини алкоголизм балосига грифтор қилади. Демак, бу офатга йўлиқмаслик учун озгина миқдорда бўлса ҳам систематик равишда ичкилик ичишдан қочиш керак. Шуни айтиш керакки, секин-аста ичкиликка ўрганиб қолингандан сўнг, ундан қутилиш учун ҳар қандай кучли ирода ҳам ожизлик қилиши мумкин.

Ичкиликка ўрганиб қолган киши, бу касалликдан қутилиш учун врачга мурожаат қилиб, бошқа ичмасликка қаттиқ аҳд қилмоғи зарур. Фақат, бошқа ичмасликка қаттиқ аҳд қилиш билан алкоголизмдан қутилиш мумкин. Узоқ йиллар давомида ичиб юрган киши, ичкиликни ташлаганда анча қийналади, чунки унинг организми спиртга ўрганиб қолган бўлади. Ана шу қийналиш даврига чидаш берилса, кейин киши мутлақо соғлом бўлиб кетади.

Махсус даволаш муассасаларида охирги вақтларда алкоголикларни даволашда «антабус» деган дори ишлатилмоқда. Бу дори ишлатилганда, ичкиликни кўрганда кишининг кўнгли айнайди ва у ичишдан воз кечади.

Алкоголикни даволашда, унинг ёр-дўстлари ва жамоат ташкилотчиларининг иштироки, тушунтириш йўли билан касалнинг руҳига таъсир қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Бутун воситалар сафарбар қилинганда ва алкоголикнинг ўзи аҳд қилганда алкоголизмдан қутилиш мумкин. Бунга эришмоқ учун алкоголизмга қарши, соғлом турмуш учун олиб борилаётган тадбирларни яна ҳам кенгроқ ва изчилроқ амалга оширмоқ, бу ишда жамоатчиликнинг актив иштирок этишига эришмоқ зарур.

Вали МАЖИДОВ,

доцент, медицина фанлари кандидати.

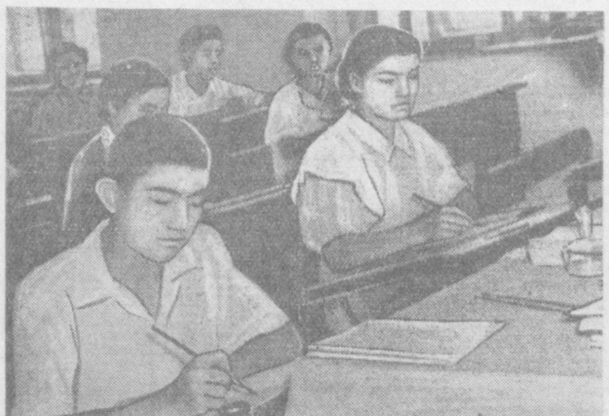

Кеча республикамиз мактабларида етуклик аттестати учун имтиҳонлар бошланди. Суратда: Тошкент шаҳридаги 28-мактабнинг 10-синф ўқувчилари она тилидан иншо ёзмоқдалар.

Ж. Ваҳобов фотоси.

БИНОКОРЛИККА БАҒИШЛАНГАН ФИЛЬМЛАР ФЕСТИВАЛИ

ЯНГИЕР, 14 июнь. Яқинда «Голодностепгэсстрой»нинг ёзлик клубида бинокорликка бағишланган кинофильмлар фестивали очилди. Кинофестиваль бошланган биринчи кунда «Пигма темир-бетон ҳақида ҳикоя» номли фильм намойиш қилинди.

Кинофестиваль июнь ойи охиригача давом этади. Ёш шаҳарнинг қурувчилари уй-жой бинолари ва саноат корхоналарини қуришда қўлланилаётган илғор методларни оммалаштирувчи махсус фильмларни томоша қиладилар. Кинофильмлар намойиш қилинишидан олдин томошабинларга қурилиш бошқармаларининг раҳбарлари мамлакатимиздаги илғор бинокорларнинг фойдали иш тажрибаси тўғрисида лекция ҳам ўқимоқдалар.

Е. ГОДОВИКОВ.

ИНСТИТУТ УЧУН ЯНГИ БИНО

Тошкентдаги «Победа» паркининг рўпарасида алоқа электротехника институти учун янги бино қурилмоқда. 152-қурилиш трестининг бинокорлари бу объектни тез битказиб фойдаланишга топширишга ҳаракат қилмоқдалар.

Беш қаватли янги бинода 125 та аудитория ва бошқа эҳтиёжлар учун кўпгина махсус хоналар бўлади. Махсус лабораториялар радио техника, шаҳарлараро алоқа боғлаш ускуналари билан жиҳозланади.

Янги бино студент ва ўқитувчиларга намунали маданий-маиший шароит яратишни кўзда тутиб қурилмоқда. Бу ерда 600 кишига мўлжалланган томоша зали, ҳар бирида 400 киши яшайдиган икки корпусли ётоқхона, 30 квартирали ўқитувчилар уйи, спорт майдони, фонтан, ҳаммом бўлади.

А. ПЎЛАТОВ.

КОЛХОЗ ПОЧТАЛЬОНИ

Ғани Пўлатовни қишлоқдаги етти ёшдан етмиш ёшгача бўлган киши танийди. Танийдигина эмас, уни чин кўнгилдан ҳурматлайди. Нега дейсизми? Чунки Ғани Пўлатов хат-хабарни, газета-журнални эга-эгасига ўз вақтида етказади-да.

— Ахир бугун келган хатни қандай қилиб эртагача сумкамда сақлайман, — дейди Ғани ака, — ота-оналар ўқишдаги, ҳарбий хизматдаги, узоқ-яқиндаги ўғил-қизларининг соғ-саломатлигини билишга қанчалик ошиқадилар. Ёш келинлар сафардаги куёвининг икки энлик хатини олиб ўқишга қанчалик нигорон. Шуларнинг кўнглини хушлаш, дўстлар, қариндош-уруғлар саломини бир-бирига тезроқ етказиш, ота-оналар ташаккурини олиш, ёшлар миннатдорчилигига сазовор бўлиш айни муддао-да.

Ғани Пўлатов билан колхознинг қизил чойхонасида суҳбатлашиб қолдик. У энди почта бўлимидан келиб, отини ўтга қўйгач, бир пиёла чой ичишга ўтирган экан. Ўрта бўйли қотмадан келган, чуст дўппили бу йигит чой оносида ҳам тинч турмади. Катта сумкасидаги даста-даста газета, журналларни олиб икки-учтадан ажрата бошлади ва ҳар бирининг устига «мактаб», «қишлоқ совети», «касалхона», «колхоз» деган сўзларни ёзишга тутинди. Кўпгина газеталар тепасига кишиларнинг исми ёки фамилиясини ёзаркан, бизнинг тикилиб турганимизни кўриб:

— Шундай қилиб қўймасам адашиб қоламан, — деди.

— Қанча газета оласиз?

— Ҳаммаси бўлиб 950 дона. Кўпи обуначиларники. Бундан ташқари қишлоғимизда ҳар хил ташкилотлар ҳам бор. Колхоз дала шийпонларига газетани сал кечикиб олиб борсам борми, қизлар, йигитлар хўмрайишиб қўйишади.

Ғани Пўлатов 12 йилдан бери шу колхозда почтальон бўлиб ишлайди. Бу йиллар ичида у ўз касбининг устаси бўлиб танилди. Кексалиги ва меҳнатга қурби келмаганлиги сабабли давлатдан нафақа олувчи кишиларнинг пулини ўз вақтида элтиб беради. Ғани ака жамъи бўлиб 950 та газета, 300 та журнал олади. Унинг айтишига қараганда кунига ўртача 50-60 тадан хат тарқатилади. Айрим пайтларда 100 тадан ортиқ хат келган кунлар ҳам бўлган.

— Колхозчилар ва механизаторлар газеталарни жуда севиб ўқишади, илғорлар тажрибаси тўғрисида ёзилган мақолаларни ўзаро муҳокама қилишади, биз ҳам шундай ишлаб пахта ҳосилини ошириш учун курашамиз, дейишади улар, — деб ҳикоя қилади Ғани Пўлатов.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг почтальони Ғани Пўлатов Улуғ Ватан урушининг инвалиди. У ана шу касб туфайли кўпчилик ҳурматига сазовор бўлаётганлиги учун яна ҳам яхшироқ ишлаш ҳаракатида.

Суратда: Ғ. Пўлатов газеталарни обуначиларга тарқатиш учун ажратиб чиқмоқда.

В. Салов фотоси.

Ўзбекистон Давлат филармонияси ашула ва рақс ансамбли ўрток Нишонов раҳбарлигида Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадасига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Суратда: ашула ва рақс ансамблининг коллективи декадага тайёрланган қорақалпоқча ашулани ижро этмоқда.

ҒЎЗАНИНГ РИВОЖЛАНИШИНИ ТЕЗЛАШТИРИШ МУМКИНМИ?

Республикамиздаги кўпчилик пахтакорларни қизиқтираётган бу саволга Оққовоқ марказий станцияси ходимлари ижобий жавоб бердилар. Улар нишонли атомлар ёрдами билан тажриба ўтказиб, ғўзанинг ривожланишини тезлатадиган янги яхши препарат калий эканлигини аниқладилар. Бу препарат ғўзага шоналаш даврида ва гуллаш бошланмасдан олдин берилади. Калий ҳар гектар пахта майдонига бошқа ўғитларга 40-60 килограмм аралаштириб сепилади. Шундай қилганда ғўза сезиларли даражада тез ривожланади.

Станция участкасида ўтган йили ривожланишдан орқада қолган ғўза ана шу янги усул билан озиқлантирилганда ҳар гектар ердан 42 центнердан ҳосил олинди. Бу оддий усул билан озиқлантирилган ҳар гектар ердан олинган ҳосилга қараганда 6 центнер кўпдир.

Тошкент областининг айрим колхозларида озиқлантиришнинг янги методи қўллақилмоқда. (ЎзТАГ).

Қизиқарли маълумотлар

* Ҳаддан ташқари кичик юлдуз бўлган Кейнернинг бир литр моддаси қарийб 36 минг тонна келади ва у 12 та товар поезди составига юк бўлади. Агар шу моддадан гугурт ясалганда эди, у 6 тоннага яқин оғирликда бўларди. Шундай гугурт чўплари билан тўлдирилган гугурт қутичаси 300 тонна оғирликка эга бўлиши мумкин.

* Ашула айтишда энг узоқ авжига чиқиш итальян ашулачиси Карло Фарионелига тегишлидир. Унинг нафаси — авжга чиқиши 6 минутга чўзилган.

* Океанларнинг энг чуқур жойларида 100 метргача баландликка кўтариладиган тўлқинлар бўлиб туради. Аммо бу тўлқинлар сув юзида сира ҳам сезилмайди.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

Жонкуяр инструктор

Ёнғин хавфсизлиги инструктори И. В. Мозаловни Чирчиқдаги Троицк посёлка аҳолиси ва янги ишчилар шаҳарчасида яшовчилар яхши танийдилар ва жуда ҳурмат қилишади. У барча аҳоли хонадонларини кўздан кечириб юради. Уйларда ёнғинга қарши эҳтиёт чоралари қўллашга кўмаклашади ва ёнғиннинг даҳшатли оқибатлари ҳақида жонли мисоллар билан сўзлаб беради. Кишилар унинг сўзларини диққат билан тинглайдилар ва фойдали маслаҳатларига доим амал қиладилар. Айниқса у уй ишлари билан шуғулланувчи аёлларга электр ва керосин асбобларидан эҳтиётлик билан фойдаланиш зарурлигини, кўп ҳолларда ёнғин ана шу асбоблардан бепарволик билан фойдаланиш натижасида келиб чиқишини уқтиради.

Ўз вазифасини сидқидиллик билан адо этиб келаётган жонкуяр инструктор Мозалов самарали хизматлари учун завод маъмурияти томонидан фахрий ёрлиқ ва шаҳар ёнғинга қарши кураш бошқармасининг ташаккурномаси билан тақдирланди. Мозалов ўт ўчириш техникасини ҳам пухта эгаллаб олган. У бундан буён ҳам бу масъулиятли ва шарафли вазифани намунали бажаришга аҳд қилган.

Т. ЎРУНОВ.

ЯНГИ КИНОТЕАТР

Тошкентнинг Фрунзе районидаги Одесса кўчасида 500 ўринли кинотеатр қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Кинотеатрнинг ишга туширилиши натижасида «Таштекстильмаш», Академическая, Фигурная, Сталинград ва бошқа кўчалардаги ўн минглаб аҳоли янги кинофильмларни ўз вақтида кўриш имконига эга бўлдилар.

Кинотеатр дирекцияси томошабинларга маданий хизмат кўрсатишни ҳар томонлама яхшилаш юзасидан барча чораларни кўрмоқда.

М. ҒОЗИЕВ.

СУД ЗАЛИДАН

Адолатли ҳукм

Бекобод районидаги 2- «Далварзин» совхозининг 7- бўлимидаги 11- магазин мудири Хатамов ўз мансабидан фойдаланиб, давлатнинг 23 минг сўм пулини ўзлаштирган эди. У ана шу жиноятнинг изини йўқотиш мақсадида магазиндаги қимматбаҳо буюмларнинг бир қисмини бошқа жойларга бекитади. Шу йил 18 январь куни кечаси эса магазин томини Хатамовнинг ўзи тешиб, район милиция органларига «Магазинни ўғри урди» деб хабар қилади. Текширув натижасида магазиндан «ўғри олди» деб хабар қилинган молларнинг бир қисми Хатамовнинг уйидан чиқди. Аниқланишича, у, давлатнинг 42 минг 700 сўм пулини ўз жиғилдонига урган.

Яқинда Хатамовнинг жиноий иши очиқ суд мажлисида кўрилди. Уни 12 йил муддат билан қамоққа ҳукм қилинди ва 42 минг 700 сўм пулни эса Хатамовнинг шахсий мулкидан ундириб олишга ҳукм чиқарилди. Жамоатчилик бу адолатли ҳукмни қизғин кутиб олди.

Я. ҲАСАНОВ.

Бобирнинг танланган асарлари

Заҳриддин Муҳаммад Бобир ўзбек маданияти ва адабиёти тарихида алоҳида ўрин туттан йирик арбоблардан биридир. Унинг бадиий гўзал ва мазмундор шеърларини ўзбек халқи узоқ йиллардан бери севиб ўқиб келади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси нашриёти ана шу талантли шоирнинг танланган асарларини босиб чиқарди. Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан чиқарилган бу китоб Бобирнинг ғазал, рубоий, туюқ, қитъа, фард, маснавийлари ва мубаййин рисоласи (парчалар) киритилган. Шунингдек, китобда Бобир ҳақида сўзбоши ҳам берилган.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси профессор В. Зоҳидов таҳрири остида чиққан бу китобга киритилган шеърий асарларни Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институти ходимлари С. Азимжонова ва А. Қаюмов ўртоқлар тўплаган.

Танланган асарлар бадиий жиҳатдан яхши безатилиб, сифатли босилган.

Ш. ХОЛМУҲАМЕДОВ.

Ернинг сунъий йўлдошларига бағишланган виставка

Тошкентдаги табиий-илмий билимларни пропаганда қилувчи музейда «Ернинг совет сунъий йўлдошлари» деган темада катта виставка ташкил қилинди. Уч бўлимдан иборат бўлган бу виставка экспонатларини томошабинлар зўр қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

Виставка стендларига сунъий йўлдошлар учирилган вақтда ҳосил бўлган излар, йўлдошнинг учиб юрган вақти ва радио ҳаваскорларининг сунъий йўлдошдан сигналлар қабул қилаётган пайтларда олинган фотосуратлар қўйилган. Сунъий йўлдош тезлигини барча турдаги транспортлар тезлиги билан таққослаб ишланган диаграмма айниқса диққатга сазовордир. Бу ерда 1, 2 ва 3- совет сунъий йўлдошларининг умумий кўриниши, йўлдошлар ичига жойланган илмий аппаратлар тасвирланган фотосуратларни ҳам учратиш мумкин.

«Қитъалараро учиш ва ер йўлдошлари ҳақида қандай китоблар ўқиш мумкин?» деган махсус китоб полкасига кўпгина қизиқарли илмий адабиётлар қўйилган.

Н. НАСИМОВ.

Севган касбда 50 йил

— Умрингдан барака топ, дўстим Андрей Яковлевич, қўлингга келган бемор шифо топмай қолмайди, — мамнун бўлиб гапирди, Нурмат Холматов колхоз фельдшери Соболевга. Нурмат отанинг касали оғир эди. Нурмат ота қариган чоғида бир оғир дардга — тери касаллигига йўлиқди. У дардига дастлаб унча парво қилмади, касални зўрайтириб юборди. Ниҳоят аҳволи оғирлашганда колхоз медицина пунктининг фельдшери Андрей Яковлевич Соболевга мурожаат қилди. Ўз касбининг устаси Андрей Яковлевич Нурмат отанинг касалини қунт билан даволай бошлади. Кези келганда бир кунда 2-3 марта Нурмат отанинг уйига бориб келди.

Орадан кўп ўтмай Нурмат ота оёққа туриб, бутунлай соғайиб кетди. Шундан бери оиласида, қўни-қўшниларида бирор киши сал бетоб бўлиб қолса:

— Дарров докторимизга (Соболевни колхозчилар суюб шундай дейишади) кўрсат, — деб маслаҳат беради ота.

Ёши 80 ларга бориб қолган, 50 йиллик умрини соғлиқни сақлаш ишига сарфлаган, лекин ҳали бақувват ва меҳрибон Андрей Яковлевич Соболев Қорасув районидаги «Коминтерн» колхози медицина пунктида ишлаб келади. Колхозчилар Соболевнинг хизматидан миннатдор.

И. РУСТАМОВ.

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

МУСТАМЛАКАЧИЛАР ФИТНАСИ

Индонезиядаги воқеалар ҳамон дунё жамоатчилигининг диққатини ўзига жалб этмоқда.

Эрксевар индонез халқи бир неча ойдан бери мустамлакачиларга ва ички реакцион кучларга қарши мардона курашмоқда.

Маълумки, узоқ йиллар давомида мустамлакачиларга қарши курашиб келган индонез халқи 1945 йилда ўз мустақиллигига ва суверенитетига эришди. Индонезиянинг машҳур жамоат ва сиёсий арбоби Сукарно бошчилигида тузилган миллий ҳукумат мустақил ички ва ташқи сиёсат юргиза бошлади. Ҳукумат дастлаб мустамлакачиликнинг оғир оқибатларини тугатиш, мамлакат экономикасини ва маданиятини ривожлантириш ҳамда аҳолининг турмуш даражасини яхшилаш тадбирларини амалга оширишга киришди.

Айни бир вақтда Индонезия ўз ташқи сиёсатида тинчлик, тинч-тотув яшаш принципларига амал қилди. У империалистларнинг янги жаҳон урушини очишга қаратилган реакцион сиёсатларини кескин қоралади, Осиё ва Африка мамлакатларининг миллий мустақиллигига таҳдид қилувчи СЕАТО, Бағдод каби ҳарбий блокларни қоралади. Индонезия Осиё ва Африка халқларининг миллий-озодлик ҳаракатида янги давр очиб берган Бандунг конференциясининг ташаббускорларидан бири бўлди. Индонезия ҳукумати СССР, Хитой Халқ Республикаси, Халқ демократияси мамлакатлари ва мустақил Осиё ва Африка мамлакатлари билан дўстона дипломатик ва савдо алоқалари ўрнатди.

Жуда бой табиий ресурсларга эга бўлган Индонезиянинг қўлдан кетиши ва унинг мустақил тинчлик сиёсати империалистларни ташвишга солиб қўйди. Мустамлакачилар мамлакат суверенитетига путур етказиш, уни қайта мустамлака асоратига солиш мақсадида неча йиллардан бери индонез халқига қарши очиқ ва яширин кураш олиб бормоқдалар. Улар Индонезияга мунтазам равишда сиёсий, дипломатик ва иқтисодий тазйиқ кўрсатиб келдилар, мамлакатдаги турли вилоятлар, партиялар ўртасида низо чиқаришга, армия ўртасида норозилик туғдиришга ва мусулмонлар билан христианлар ўртасида қирғин чиқаришга бир неча бор уриндилар.

1956 йилнинг охирида ватан хоини, Шимолий Суматра ҳарбий округининг собиқ қўмондони полковник Симболон марказий ҳукуматга қарши қўзғолон кўтарди. Лекин бу реакцион қўзғолон тор-мор этилди. Америка-Англия-Голландия империалистлари ана шу қўзғолоннинг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлган эдилар. Ўз планларининг барбод бўлишидан ғазабланган империалистлар 1957 йилда президент Сукарно ҳаётига суиқасд уюштирдилар. Лекин уларнинг бу уринишлари ҳам муваффақиятсизликка учради.

Империалистларнинг бундай жинояткорона хатти-ҳаракатларидан ғазабга келган индонез халқи ўтган йилнинг охирларидан бошлаб, мустамлакачиларга қарши курашни кучайтириб юборди. Индонезия ҳукумати мамлакат халқ хўжалигини издан чиқаришга уринаётган голланд компаниялари устидан назорат ўрнатди, архипелаг билан ороллар ўртасидаги сув йўллари ва бўғозлар Индонезиянинг ички территориал сув йўллари ва бўғозлари деб эълон қилинди. Бу сув йўллари орқали империалистлар ички реакцион кучларга қурол-яроғ етказиб берар эдилар. Бундай тадбирлар экономикани ривожлантириш ва мамлакат хавфсизлигини таъминлашда муҳим қадам бўлди.

Индонез ҳукуматининг мамлакат хавфсизлигини таъминлашга қаратилган муҳим тадбирлари империалистларни ва ички реакцион кучларни ваҳимага солиб қўйди. Улар жон-жаҳдлари билан республикага қарши янги фитна тайёрлашга киришдилар. 15 февралда ватан хоинлари подполковник Аҳмад Хусайн ва Шафруддин Суматрада «Индонезиянинг революцион ҳукуматини» эълон қилдилар. Исёнчилар Сукарно ва Жуандани давлат ишидан четлатишни, Коммунистик партияни ва барча демократик ташкилотларни тақиқлашни, марказий ҳокимиятни ўз қўлларига олишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар. Шунингдек, улар мамлакатда чет эл капиталига катта имкониятлар яратиб беражакларини эълон қилдилар. Империалистлар сепаратчилар ҳукуматидан ва унинг «программасидан» мамнун эканликларини билдиришга ошиқдилар. 17 февралда «Уолл-стрит джорнэл» Марказий Суматрада «ҳукуматнинг» эълон қилиниши «юзага чиқиши мумкин бўлган қулай воқеа» деб ёзди. «Вашингтон пост энд Таймс геральд» газетаси эса Америка Жакартадаги қонуний ҳукуматни «ағдаришда индонез сепаратчиларига реал ёрдам» беришга қарор қилди, деб ёзди. Айни бир вақтда Даллес Индонезияда «конституцион ҳукумат» тузишга чақирди, 7-Америка флотининг ҳарбий кемалари эса Республика ҳукуматига тазйиқ кўрсатиш мақсадида Сингапурга қараб йўл олдилар.

Исёнчиларнинг индонез халқига қарши реакцион ҳаракати ҳамда империалистларнинг Индонезия ички ишларига қўпол равишда аралашиши индонез жамоатчилигини ғоят ғазаблантирди. Эрксевар индонез халқи ватан хоинларига ва империалистларга кескин зарба бериш учун доимо тайёр эканлигини ҳукуматга билдирди. Халқ томонидан қўллаб-қувватланган Индонезиянинг қонуний ҳукумати фитначиларга қарши кескин ҳарбий чоралар кўра бошлади. Президент Сукарнонинг чақиригига жавобан Индонезия Армиясининг ҳарбий қисмлари қўзғолончиларга қарши ҳарбий ҳаракат бошлаб юбордилар. Республика қўшинлари тез вақт ичида исёнчиларнинг Шимолий ва Марказий Суматрадаги муҳим таянч пункти бўлган Падангу, Букиттинги каби йирик шаҳарларни ватан хоинларидан озод қилдилар. Зарбага учраган исёнчилар Марказий ва Шимолий Суматрадан Шимолий Сулавеси ва Молукка оролларига чекиндилар.

Исёнчиларнинг кетма-кет муваффақиятсизликка учрашидан ғоят ташвишга тушган империалистлар индонез халқига қарши очиқ ҳаракат қила бошладилар. Матбуот хабарига кўра Америка маркасидаги ҳарбий самолётлар Макассар, Амбон каби индонез шаҳарларини бир неча марта бомбардимон қилганлар, индонез савдо кемаларини ўққа тутганлар. Айни бир вақтда Америка империалистлари исёнчиларга Филиппин, Тайвань ва Сингапур орқали кўплаб қурол-яроғ юбормоқдалар.

«Берита мингу» газетасининг ёзишича 2,5 минг Тайвань ва Филиппин «кўнгиллилари» Шимолий Сулавесига келганлар. Хабарларга кўра исёнчилар орасида Америка инструкторлари ҳам бор.

Империалистларнинг Индонезиянинг ички ишларига қўпол равишда аралашуви бутун дунё прогрессив жамоатчилигининг ғазабини қўзғамоқда. Дунёдаги барча софдил кишилар индонез халқига хайрихоҳлик билдирмоқдалар ва Индонезияда империалистик авантюрага дарҳол чек қўйилишини талаб қилмоқдалар.

Яқинда Индонезиядаги воқеалар муносабати билан Совет Ҳукуматининг баёноти эълон қилинди. Баёнотда империалистларнинг Индонезия мустақиллигига қарши агрессив планлари фош этиб ташланди ва Совет ҳукуматининг Индонезиядаги воқеаларга бефарқ қарай олмаслиги уқтириб ўтилди.

Совет ҳукуматининг бу баёнотини индонез халқи зўр қониқиш ва мамнуният билан кутиб олди.

Совет ҳукумати билан бир қаторда Хитой Халқ Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Бирлашган Араб Республикаси, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатларнинг ҳукуматлари империалистларнинг Индонезия республикасига қарши хатти-ҳаракатларини кескин қоралаб чиқдилар.

Прогрессив инсониятнинг қўллаб-қувватлашидан руҳланган индонез халқи ички ва ташқи реакцияга узил-кесил зарба беришга киришди. Ҳукумат қўшинлари Шимолий Сулавеси ва Молукка оролларига десант тушириб, исёнчиларга қарши кенг операция бошладилар. Матбуот хабарига кўра ҳукумат қўшинлари Шимолий Сулавесининг катта қисмини исёнчилардан озод қилдилар.

Шубҳасиз, индонез халқининг империалистларга ва ватан хоинларига қарши адолатли кураши ғалаба қилажак.

Ф. АБДУЛЛАЕВ.

Телевизор экранида

15 ИЮНДА

15.00 Болалар учун ўзбек тилида концерт.
15.30 Бадиий фильм — «Алеша Птицин тарбияга кўникмоқда».
19.30 Ўзбек тилида врач маслаҳати.
19.50 Киножурнал.
20.00 «Меҳнат резервлари» маданият уйи ҳаваскорларининг концерти.
21.00 Бадиий фильм — «Мен ҳақиқатни айтаман».

16 ИЮНДА

19.30 «Мовий Олтой тоғлари» номли ҳужжатли фильм.
19.50 «Адабиёт ва санъат номли телевизон журналининг тўртинчи сони (ўзбек тилида).
19.50 Киножурнал.
20.40 Бадиий фильм — «Йўл».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15 ва 17/VI да **Янгиер**.

«РОДИНА», «ИСКРА» (ёзги) — янги кенг экранли бадиий фильм **Ўн саккизинчи йил**.

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Сохта орзу**, кеч соат 9 ва 11 да **Тинч оқар Дон** (3-серия).

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз соат 4 яримдан **Бахт билан учрашув**.

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Сохта орзу**.

КАФАНОВ номли — **Штепсель Тарапунькани уйлантиради**.

«ХИВА» — **Тинч оқар Дон** (3-серия).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
(Комсомол кўлидаги ёзги бино)
15 июнда
катта концерт
Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Маҳмудjон Ғафуров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Фароғат Раҳматова**, **Эътибор Жалилова**, **Абдуғафур Абдураҳмонов**, VI Жаҳон фестивали лауреати **Ҳасан Султонов** ва солистлар қатнашади.
«Равшан ва Зулхумор», «Ватан ишқи» спектаклларидан парчалар кўрсатилади.
Концерт кеч соат 9 да бошланади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЁЗГИ БИНОСИДА
Москвада бўладиган Ўзбек санъати ва адабиёти декадаси олдидан
16 июнда
ХОРАЗМ АШУЛА, МУЗИКА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
концерти
Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Муккарама Турғунбоева**, **Комилжон Отаниёзов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Мадраҳим Ёқубов (Шерозий)**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Коммуна Исмоилова**, VI Жаҳон фестивали лауреати **Клара Жалилова**, солистлардан **Раҳима Ҳакимова**, **Ўринбой Отажонов**, **Нурмамат Болтаевлар** қатнашади.
Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар кундуз соат 3 дан сотилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132, Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06003. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-503.